

ANDORRA EN XIFRES 2017

Govern d'Andorra

CAMBRA
DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS
D'ANDORRA

ACTUA
Invest in Andorra

EDICIÓ:

© Govern d'Andorra
Ministeri de Finances
Departament d'Estadística

Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS)

Andorra Desenvolupament i Inversió (ADI)
Iniciativa ACTUA

IMATGES CEDIDES PER:

Andorra Turisme
Servei Fotogràfic Govern d'Andorra

DISSENY I MAQUETACIÓ:

AYMARA

DIPÒSIT LEGAL:

AND.544-2017

ISBN:

978-99920-0-836-2

ANDORRA EN XIFRES 2017

1. ANDORRA EN UN COP D'ULL

Principals magnituds..... 6

Dades generals 8

2. ANDORRA, UN PAÍS EUROPEU

Territori i medi ambient 13

Història..... 16

Sistema polític i institucions 18

Relacions internacionals 20

Règim jurídic..... 23

Inversió estrangera..... 24

Fiscalitat..... 27

Règim social..... 31

Immigració..... 32

Educació 35

Altres dades d'interès 38

3. ANDORRA, UNA ECONOMIA AVANÇADA

Principals trets característics de l'economia andorrana..... 41

Població 44

Mercat de treball 47

Preus de consum 52

Sector públic 54

Sector exterior 56

Estructura empresarial 60

Agricultura i ramaderia 62

Indústria 64

Construcció..... 66

Serveis..... 68

Turisme 70

Comerç..... 76

Sistema financer 78

Transport i telecomunicacions 80

4. ANNEXES

Abreviatures 83

Adreces d'interès 84

Webs d'interès 86

ANDORRA EN UN COP D'ULL

PRINCIPALS
MAGNITUDS

PRINCIPALS MAGNITUDS	2013	2014	2015	2016
Població estimada	69.966	70.570	71.732	73.105
PIB nominal (milions €)	2.471,7	2.525,5	2.535,1	2.584,1
PIB nominal per càpita (€)	35.327	35.786	35.342	35.348
PIB en PPP per càpita (\$)	46.785	47.657	46.374	-
Rating país (deute sobirà) Standard & Poor's	A-/A-2	BBB+/A-2	BBB-/A-3	BBB-/A-3
Resultat Públic caixa (% PIB) *	3,3%	2,1%	1,2%	4,2%
Deute Públic Total (milions €)**	1.023,8	1.035,3	1.029,5	1.039,8
Deute Públic Total (% PIB)	41,4%	41,0%	40,6%	40,2%
Liquidació Ingressos M.I. Govern d'Andorra (milions €)	1.062,4	573,7	777,1	1.169,0
Liquidació Ingressos comunals agregat (milions €)	131,6	133,2	136,5	139,5
IPC	0,0%	-0,1%	-0,9%	0,4%
Llars amb accés a Internet (%)	79,0%	81,7%	83,6%	83,3%
Assalariats	35.039	35.331	35.928	36.604
Salari mínim mensual	962,0	962,0	962,0	975,9
Salari mitjà mensual	1.998,6	2.053,1	1.992,0	2.076,7
Massa salarial (milions €)	840,3	870,5	858,8	912,2
Taxa d'activitat (%)	75,5%	74,1%	72,8%	71,9%
Importacions de béns (milions €)	1.128,0	1.175,0	1.168,5	1.226,1
Exportacions de béns (milions €)	74,5	73,7	80,6	90,8
Consum elèctric (GWh)	553,0	542,0	551,4	558,7
Empreses	6.820	7.216	7.666	8.051
Establiments	7.385	7.668	8.082	8.534
Allotjaments turístics	243	241	239	235
Nombre de llits en allotjaments turístics	34.062	34.019	33.613	32.963
Visitants (milions)	7,7	7,8	7,9	8,0

* Diferència entre els ingressos i les despeses corrents i de capital, no tenint en compte els ingressos i despeses d'actius i passius financers.

** Deute que engloba el Govern, els comuns, les parapúbliques, les societats de dret públic i altres organismes oficials.

Font: Govern d'Andorra. Comuns. CASS. FEDA. Andorra Telecom.

DADES
GENERALS

EL PRINCIPAT D'ANDORRA

COORDENADES EXTREMES

Nord (basers de Font Blanca)	42° 39' 15"
Sud (Conangle - riu Runer)	42° 25' 38"
Oest (coll de l'Aquell)	1° 24' 34"
Est (riu de la Palomera - riu Arièja)	1° 47' 19"

LÍMITS FRONTERERS

Espanya	63,7 km
França	56,6 km

IDIOMES

Oficial	Català
Altres idiomes	Espanyol, francès, portuguès

SISTEMA POLÍTIC

Sistema de govern	Coprincipat parlamentari
Copríncep episcopal	Joan Enric Vives i Sicília
Copríncep francès	Emmanuel Macron
Cap de Govern	Antoni Martí Petit

CAPITAL

Capital	Andorra la Vella
---------	------------------

SUPERFÍCIE

Total	468 km²
Punt més alt	Pic de Comapedrosa 2.942 m
Punt més baix	Conflent del riu Runer 840 m
Bosc	38%
Prats d'alta muntanya	26%
Tarteres i rocam orogràfic	20%
Zona urbana i infraestructures	5%
Aigua	<1%
Altres	10%
Densitat	156 hab/km²

ALTRES DADES

Moneda	Euro (EUR)
Diferència horària	UTC+1
Any Independència	1278
Himne nacional	El gran Carlemany
Domini internet	.ad
Codi telefònic	+376
Gentilici	Andorrà, andorrana

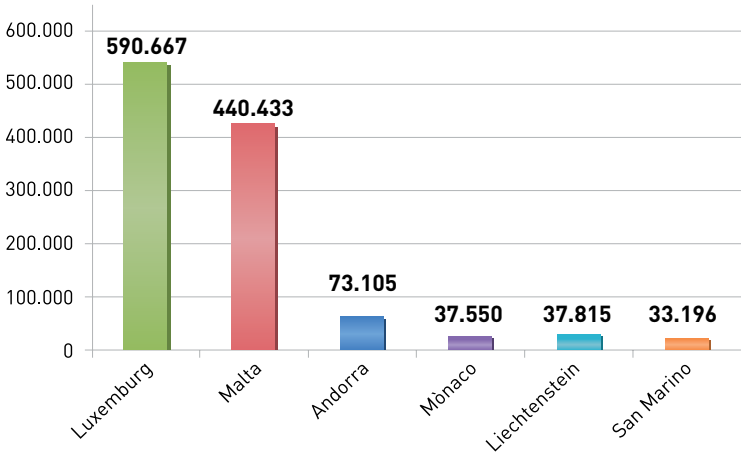
ANDORRA EN UN COP D'ULL

ANDORRA I ALTRES PETITS ESTATS D'EUROPA

La població d'Andorra quasi dobra la d'altres petits estats europeus com Mònaco, Liechtenstein o San Marino.

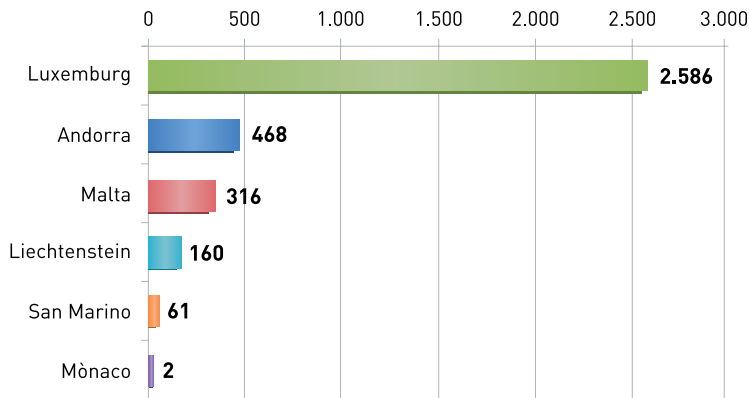
En contrapartida, el Principat d'Andorra, comparat amb els altres petits estats d'Europa, té una superfície relativament extensa. Amb 468 km² (dels quals només un 1,3% són zones urbanitzades), el país presenta una densitat de població inferior a la mitjana dels petits estats europeus (156 hab/km²).

Població (2016)

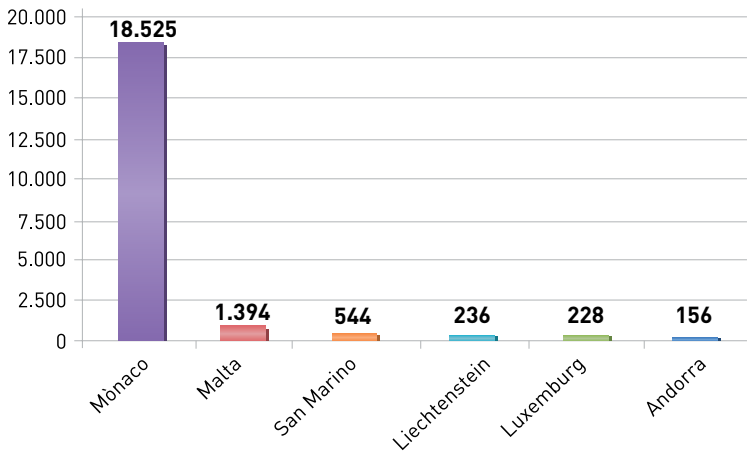

Font: STATEC (Luxemburg); National Statistics Office (Malta); IMSEE (Mònaco); Office of Statistics of Liechtenstein; UPECEDS (San Marino); Departament d'Estadística del Govern d'Andorra.

Superfície (km²)

Densitat (hab/km²)

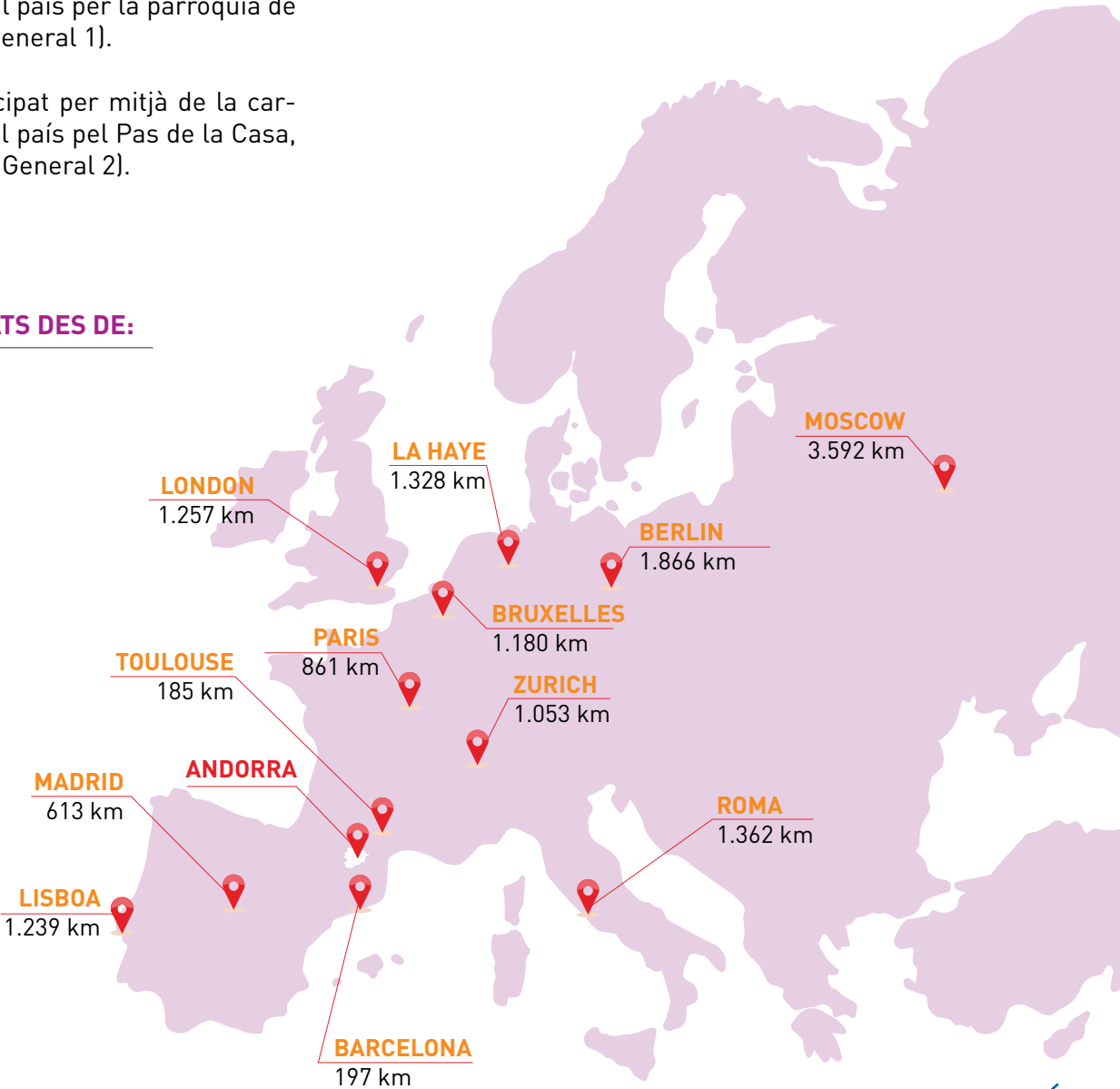
ACCESSOS TERRESTRES

Des d'Espanya s'arriba al Principat a través de la carretera nacional 145 que va de la Seu d'Urgell fins a la frontera hispanoandorrana. S'accedeix al país per la parròquia de Sant Julià de Lòria (Carretera General 1).

Des de França s'arriba al Principat per mitjà de la carretera nacional 20. S'accedeix al país pel Pas de la Casa, parròquia d'Encamp (Carretera General 2).

DISTÀNCIA I TEMPS APROXIMATS DES DE:

Barcelona // 197 km / 2h15
Lleida // 150 km / 2h00
Madrid // 613 km / 6h20
Tolosa // 185 km / 2h30
Perpinyà // 170 km / 2h20
París // 861 km / 8h40

ANDORRA, UN PAÍS EUROPEU

ANDORRA, UN PAÍS EUROPEU

TERRITORI I MEDI AMBIENT

El Principat d'Andorra està situat al sud-oest d'Europa, al vessant mediterrani dels Pirineus orientals, entre dos estats de la Unió Europea, França i Espanya. Al nord, el Principat d'Andorra limita al llarg de 56,6 km amb els departaments de l'Arieja i els Pirineus Orientals (França). Al Sud, comparteix 63,7 km de frontera amb les comarques catalanes de la Cerdanya, l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà (Espanya). El territori del Principat té una extensió de 468 km² i una altitud mitjana de 1.996 m. Administrativament, el país es divideix en set parròquies, cada una de les quals té la seva administració local, el Comú.

Andorra,
el país dels
Pirineus

ALTITUDS:	
Canillo	1.526 m
Encamp	1.238 m
Ordino	1.298 m
La Massana	1.230 m
Andorra la Vella	1.013 m
Sant Julià de Lòria	908 m
Escaldes-Engordany	1.050 m

Font: Atlas d'Andorra (1989).

CLIMA

Les valls del Principat d'Andorra, sovint resguardades de perturbacions oceàniques pels seus cims pirinencs de més de 2.700 m d'altitud, es beneficien d'una bona insolació, tot i ser regió muntanyenca, amb més de dues mil hores de sol a l'any.

Aquest clima muntanyenc es caracteritza per una pluviometria regularment repartida durant tot l'any,

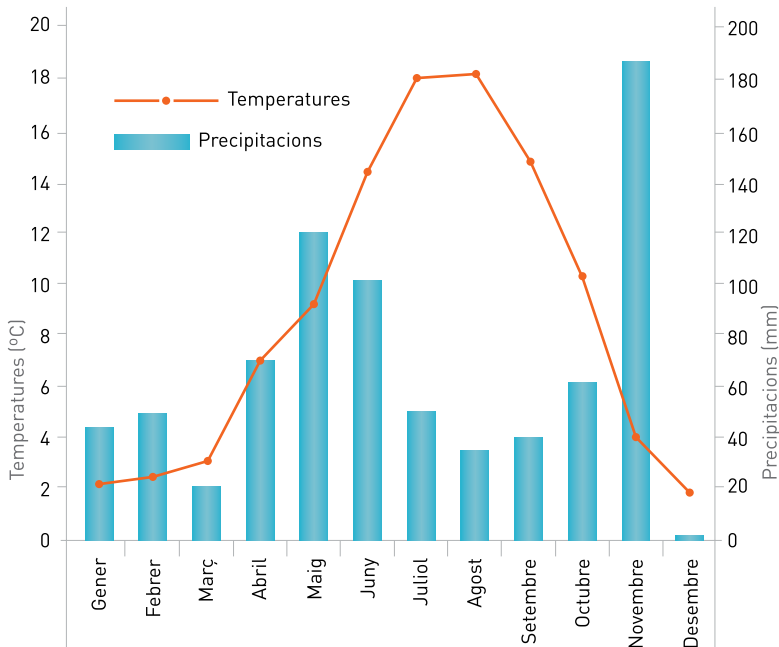
suficient a l'hivern per assegurar un bon estat i gruix de la neu, per unes temperatures relativament suaus per l'altitud i per uns vents predominantment de component nord-oest.

Temperatures (°C) i precipitacions (mm)

CLIMATOLOGIA	Temperatures	Precipitacions
1980	7,1	759,2
1990	8,4	1.011,4
1995	9,0	825,7
2000	9,4	962,5
2005	8,4	680,7
2010	8,2	760,3
2011	9,5	557,3
2012	9,8	568,8
2013	9,2	628,8
2014	6,3	771,8
2015	9,1	924,0
2016	8,9	783,2

Font: Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat.

Climograma. Mitjana període 2016

GESTIÓ DE RESIDUS

Les actuacions en l'àmbit de la gestió de residus s'emmarquen en els convenis internacionals, l'acord bilateral amb Espanya i la normativa que s'ha elaborat al llarg d'aquests anys al Principat d'Andorra.

Dels residus generats a Andorra l'any 2016, un 35% s'ha tractat al país i un 65% s'ha exportat per a la seva gestió final fora del país. En concret, l'any 2016 es van gestionar prop de 109.748 tones de residus incloent-hi els residus domèstics i tots els residus exportats directament per gestors privats de residus a plantes de reciclatge o reutilització. A part, també es van exportar un total de 39.841 tones de residus de terres i pedres procedents de la construcció per a ser destinades a reciclatge.

Recollida selectiva dels residus urbans 2016

El 2016 s'han recollit de manera selectiva un 52% dels envasos de vidre generats a Andorra, el que representa 2.354 tones, una xifra molt semblant a la de l'any anterior (2.396 tones). D'altra banda, la recollida selectiva de paper i cartró ha anat en augment fins arribar a la quantitat

Gestió final dels residus 2016

	Quantitat (tones)	%
Tractats al país	38.532	35%
Exportats	71.216	65%
Total	109.748	100%

Font: Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Departament de Medi Ambient.

A Andorra s'està duent a terme la recollida selectiva del vidre, els envasos lleugers, el paper i el cartró, les piles, els telèfons mòbils, el tèxtil i l'oli vegetal, cosa que garanteix el compliment de la Directiva europea pel que fa a les fraccions de residus recollides.

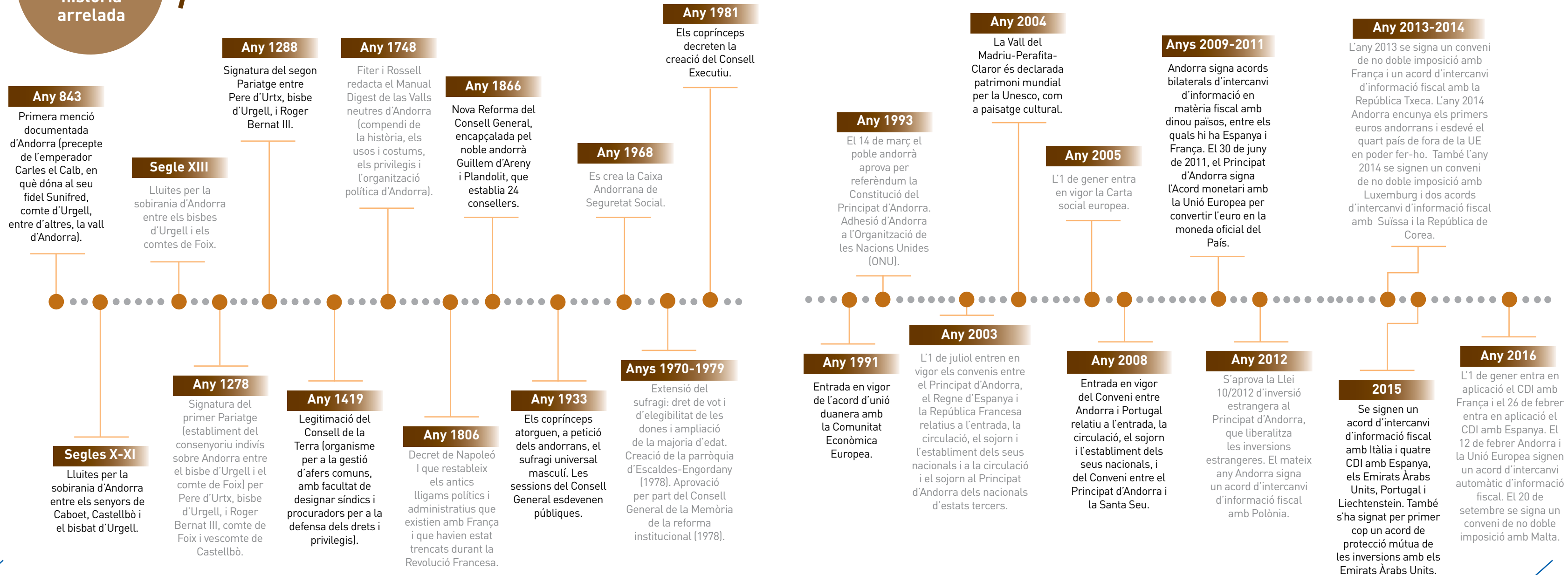
de 8.713 tones, el 59% del paper i el cartró generat a Andorra. Pel que fa als envasos lleugers, s'han recollit el 18% dels envasos generats al país, el que suposa 998 tones, un 8,1% menys que en el 2015.

	2014	2015	2016
Vidre	70%	63%	52%
Envasos	22%	24%	18%
Paper i cartró	62%	52%	59%

Font: Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Departament de Medi Ambient.

Les Valls d'Andorra tenen una història arrelada

HISTÒRIA

Democràcia
europea

SISTEMA POLÍTIC i INSTITUCIONS

EL RÈGIM POLÍTIC

El règim polític d'Andorra és el copríncipat parlamentari.

LES INSTITUCIONS

CAP D'ESTAT (ELS COPRÍNCEPS)

La Constitució defineix la figura dels coprínceps com la del cap d'Estat d'Andorra, de manera conjunta i indivisa. Són, a títol personal i exclusiu, el bisbe d'Urgell i el president de la República Francesa. Són el símbol i la garantia de la independència d'Andorra i del tractament igualitari en les relacions amb els estats veïns. Són àrbitres i moderadors del poder públic i de les institucions. Actualment el copríncep episcopal és l'Excellentíssim Monsenyor Joan Enric Vives i Sicília, i el copríncep francès és l'Excellentíssim Senyor Emmanuel Macron.

EL PARLAMENT (CONSELL GENERAL)

Té els seus orígens en el Consell de la Terra, creat el 1419 i reformat el 1866, i és l'assemblea legislativa o parlament d'Andorra, el màxim òrgan de representació popular, format per una cambra única. Les seves funcions són:

1. Elaborar i aprovar les lleis
2. Nomenar el cap de Govern
3. Aprovar el pressupost del Govern
4. Regular i controlar l'acció del Govern

Els membres del Consell, els consellers, són elegits per sufragi universal per un període de quatre anys. El Consell General pot tenir un mínim de 28 membres i un màxim de 42, que s'elegeixen de manera mixta: la meitat per circumscripció parroquial i l'altra meitat per circumscripció nacional. Actualment són 28.

L'òrgan que regeix el Consell General és la Sindicatura, encapçalada pel síndic i el subsíndic, que són elegits pel ple del Consell General. Actualment el síndic general és el Molt Illustre Senyor Vicenç Mateu Zamora i la subsíndica general és la Molt Illustre Senyora Mònica Bonell i Tuset.

EL GOVERN

El Govern té el poder executiu de l'Estat. Dirigeix la política nacional i internacional d'Andorra, l'administració de l'Estat, i exerceix la potestat reglamentària. La seu del Govern està ubicada a Andorra la Vella.

El seu mandat és de quatre anys. Es compon del cap de Govern (elegit pel Consell General i nomenat pels coprínceps) i pels ministres (nomenats pel cap de Govern).

Actualment el cap de Govern és el Molt Illustre Senyor Antoni Martí Petit.

Les seves funcions són:

1. Dirigir l'Administració pública de l'Estat
2. Dirigir la política nacional
3. Assumir les competències en política internacional
4. Assumir les competències del Servei de Policia

ELS COMUNS (ADMINISTRACIONS LOCALS)

El territori andorrà està dividit administrativament en set parròquies, que per ordre protocol·lari tradicional són: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany, amb Andorra la Vella com a capital i seu del Govern. L'òrgan de representació i administració de la parròquia és el Comú. Els comuns són corporacions públiques amb personalitat jurídica i potestat normativa local, sotmesa a la llei, en forma d'ordinacions, reglaments i decrets.

LA JUSTÍCIA ANDORRANA

S'estructura en una organització única. La potestat jurisdiccional és exercida pels batlles, el Tribunal de Batlles, el Tribunal de Corts i el Tribunal Superior de Justícia, així com pels presidents respectius d'aquests tribunals, i inclou tres jurisdiccions: la civil, la penal i l'administrativa.

EL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

És l'òrgan màxim d'interpretació de la Constitució i les seves sentències vinculen els poders públics i els particulars. Aprova el seu propi reglament i, en l'exercici de la seva funció, està sotmès únicament a la Constitució i a la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

EL CONSELL SUPERIOR DE LA JUSTÍCIA

És l'òrgan de representació, govern i administració de l'organització judicial, que vetlla per la independència i el bon funcionament de la justícia.

EL MINISTERI FISCAL

És l'òrgan que vetlla per la defensa i l'aplicació de l'ordre jurídic i per la independència dels tribunals i promou davant d'aquests l'aplicació de la llei per a la salvaguarda dels drets dels ciutadans i la defensa de l'interès general.

ALTRES INSTITUCIONS

EL RAONADOR DEL CIUTADÀ (OMBUDSMAN ANDORRÀ)

És la institució que defensa i vetlla pel compliment i l'aplicació dels drets i llibertats recollits a la Constitució, actuant com a comissionat o delegat del Consell General. Recull i tramita les queixes i reclamacions relatives a les relacions dels ciutadans amb totes les administracions públiques i organismes públics del Principat, amb total independència i objectivitat.

EL TRIBUNAL DE COMPTES

És un òrgan tècnic independent, vinculat orgànicament al Consell General, que fiscalitza la despesa pública i que, a més, s'ocupa de verificar la transparència de la gestió econòmica, financera i comptable de l'Administració pública.

LA UNITAT D'INTELLIGÈNCIA FINANCERA D'ANDORRA (UIFAND)

És un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme.

L'INSTITUT NACIONAL ANDORRÀ DE FINANCES (INAF)

És una institució financera de caràcter públic i independent que exerceix les funcions pròpies de l'autoritat del sistema financer andorrà, que són les de promoure i vetllar pel bon funcionament i l'estabilitat del sistema financer.

Bones relacions al món

RELACIONS INTERNACIONALS

REPRESENTACIONS DIPLOMÀTIQUES

- Missió del Principat d'Andorra a la **Unió Europea**
- Ambaixada del Principat d'Andorra als **Països del Benelux**
- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República Federal d'Alemanya**

Rue de la Montagne, 10
1000 Bruxelles
Tel.: (+32) (0) 2 513 28 06 - Fax: (+32) (0) 2 513 07 41
A/e: Ambaixada_Belgica@govern.ad

- Representació Permanent del Principat d'Andorra al **Consell d'Europa**

10, avenue du Président Robert Schuman
67000 Strasbourg
Tel.: (+33) (0) 3 88 35 61 55 - Fax: (+33) (0) 3 88 36 85 77
A/e: rpand@andorracoe.org

- Missió Permanent del Principat d'Andorra a l'**Oficina de les Nacions Unides a Ginebra i altres organitzacions internacionals**

- Missió d'Observació a l'**Organització Mundial del Comerç**

Rue Chantepoulet 1-3, 7ème étage
CH-1201 Genève
Tel.: (+41) 22 732 60 60 - Fax: (+41) 22 732 60 68
A/e: missionandorra@bluewin.ch

- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República Portuguesa**

Rua do Possolo, 76, 2º
1350-251 Lisboa
Tel.: (+351) 21 391 37 40 - Fax: (+351) 21 391 37 49
A/e: Ambaixada_Portugal@govern.ad

- Ambaixada del Principat d'Andorra al **Regne d'Espanya**

C/ Alcalá, 73
28009 Madrid
Tel.: (+34) 91 431 74 53 - Fax: (+34) 91 577 63 41
A/e: embajada@embajadaandorra.es

- Missió Permanent del Principat d'Andorra a les **Nacions Unides**

- Ambaixada del Principat d'Andorra als **Estats Units d'Amèrica**

- Ambaixada del Principat d'Andorra al **Canadà**

- Ambaixada del Principat d'Andorra als **Estats Units de Mèxic**

Two United Nations Plaza, 27th floor
New York, NY 10017
Tel.: (+1) 212 750 8064/8065 - Fax: (+1) 212 750 6630
A/e: contact@andorraun.org

- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República Francesa**

- Delegació Permanent del Principat d'Andorra a la **UNESCO**

1, place d'Andorre (ancien 51bis, rue de Boulainvilliers)
75016 Paris
Tel.: (+33) (0) 1 40 06 03 30 - Fax: (+33) (0) 1 40 06 03 64
A/e: Ambaixada_Franca@govern.ad

- Missió Permanent del Principat d'Andorra a l'**OSCE**

- Missió Permanent del Principat d'Andorra a l'**Oficina de les Nacions Unides a Viena i a la CTBTO**

- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República d'Àustria**

- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República Txeca**

- Ambaixada del Principat d'Andorra a **Hongria**

- Ambaixada del Principat d'Andorra a la **República d'Eslovàquia**

Kärntnerring 2A/13
1010 Wien
Tel.: (+43) (0) 1 961 090 920 - Fax: (+43) (0) 1 961 090 950
A/e: office@ambaixada-andorra.at

ORGANISMES INTERNACIONALS

Actualment, el Principat d'Andorra forma part de 23 organismes internacionals:

- Oficina Internacional d'Exposicions (BIE).
- Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR).
- Consell d'Europa.
- Cort Penal Internacional (CPI).
- Organització del Tractat de Prohibició Completa dels Assaigs Nuclears (CTBTO).
- Organització per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO).
- Organització Internacional de la Policia Criminal (INTERPOL).
- Organització de les Nacions Unides (ONU).
- Organització de l'Aviació Civil Internacional (OACI).
- Organització Internacional de la Francofonia (OIF).
- Organització Europea de Telecomunicacions per Satèl·lit (EUTELSAT).
- Organització Mundial de la Salut Animal (OIE).
- Centre Internacional per a l'Estudi de la Preservació i Restauració de l'Herència Cultural (ICCROM).
- Organització Mundial de les Duanes (OMD).
- Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual (OMPI).
- Organització Mundial de la Salut (OMS).
- Organització Mundial del Turisme (OMT).
- Organització per a la Prohibició de les Armes Químiques (OPAQ).
- Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE).
- Secretaria General Iberoamericana (SEGIB).
- Unió Internacional de les Telecomunicacions (UIT).
- Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO).
- Conferència de la Haia de Dret Internacional Privat.

AMBAIXADORS

Andorra té ambaixadors acreditats residents a:

- Espanya
- França
- Bèlgica
- Estats Units d'Amèrica
- Nacions Unides
- Consell d'Europa

Andorra té ambaixadors acreditats no residents a:

- Portugal
- Luxemburg
- Països Baixos
- Alemanya
- Canadà
- Mèxic
- Suïssa
- Mònaco
- San Marino
- Liechtenstein
- La Santa Seu
- Oficina de les Nacions Unides a Ginebra

RÈGIM JURÍDIC

Regulació simple i moderna

PROCÉS DE CONSTITUCIÓ D'UNA SOCIETAT MERCANTIL

- **Sol·licitud de reserva de denominació social** al Govern, certificació que tindrà una caducitat de 12 mesos a partir de l'expedició i produirà, durant la seva vigència, una reserva de denominació a favor dels futurs atorgants de l'escriptura (5,69 €).
- **Sol·licitud al Govern d'autorització d'inversió estrangera**, per a inversions estrangeres amb una participació superior al 10% del capital social.
- **Espectura pública**. Per constituir la societat, s'atorga l'espectura pública de constitució de la societat davant d'un notari andorrà.
- **Inscripció**. La inscripció al Registre és obligatòria i la societat adquirirà personalitat jurídica des de la seva inscripció.

Les societats mercantils andorranes poden optar per les següents formes jurídiques:

	Capital mínim necessari
Societat anònima (SA)	60.000 €
Societat de responsabilitat limitada (SL)	3.000 €

Decret legislatiu del 26-02-2014 de publicació del text refós de la 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada.

L'exercici d'una professió titulada està regulat al Decret legislatiu del 26-02-2014 de publicació del text refós de la Llei 6/2008, del 15 de maig, d'exercici de professions titulades i de col·legis i associacions professionals.

Un destí
atractiu per a
nous sectors
i empreses

INVERSIÓ ESTRANGERA

El 19 de juliol de 2012 va entrar en vigor la Llei 10/2012, d'inversió estrangera al Principat d'Andorra per obrir la seva economia a les inversions i les empreses estrangeres, i a més, se suprimeixen les restriccions sectorials que preveia la Llei 2/2008, del 8 d'abril, d'inversions estrangeres al Principat d'Andorra. Així, Andorra es posiciona en situació de competir, en igualtat de condicions, amb les economies veïnes, i alhora possibilita que el país esdevingui un destí atractiu per a nous sectors i empreses.

La inversió estrangera és tota inversió
que es fa a Andorra en els supòsits següents:

Persona física no andorrana o no resident: Estan subjectes a la llei les inversions efectuades pels titulars dels permisos de residència que impliquen una temporalitat. Ex.: autorització d'immigració temporal. També queden subjectes a la llei les inversions efectuades pels titulars de les autoritzacions de treball fronterer.

Persona jurídica de nacionalitat estrangera: Incloses les entitats públiques de sobirania estrangera.

Societat andorrana amb participació estrangera.

Sucursals o altres tipus d'establiments permanents a Andorra de persones estrangeres no residents a Andorra.

Tipus d'inversions estrangeres

Inversió estrangera directa: Inversions en participació de societats andorranes o per a la constitució o ampliació de sucursals o altres tipus d'establiment permanent.

Immobiliària: Inversions per a l'adquisició de la propietat o drets reals sobre immobles o de concessions administratives que suposin un ús privatiu de l'immoble que estigui situat en territori andorrà.

En cartera: Inversions per a la subscripció de:

- *Valors representatius d'emprèstits* emesos per persones residents i/o andorranes privades o públiques.
- *Accions o participacions preferents* que incloguin dret de vot.
- *Accions o participacions en organismes d'inversió* regulats per la normativa del sistema financer.

Altres tipus: Inversions en altres formes no previstes anteriorment com ara la participació en contractes de comptes en participació, fundacions, cooperatives o comunitats de béns.

Es requereix l'autorització prèvia
inicial en els casos següents:

Inversió estrangera directa: Qualsevol inversió estrangera amb més del 10% del capital social o dels drets de vot de societats andorranes.

Immobles: Necessiten autorització prèvia les inversions que puguin efectuar:

- *Les persones físiques no andorranes* que no siguin residents a Andorra.
- *Les societats andorranes* quan la participació estrangera en el capital social o en els drets de vots sigui igual o superior al 50%.
- *Les sucursals o altres tipus d'establiments permanents* a Andorra de no residents.
- *Les persones jurídiques estrangeres*, incloses les entitats públiques de sobirania estrangera. Aquestes inversions han d'estar vinculades necessàriament al desplegament de l'activitat de la persona jurídica.

En cartera: Són lliures, sense autorització prèvia, exceptuant la subscripció en un organisme d'inversió col·lectiva (OIC) de dret andorrà quan es compleixin acumulativament els requisits següents:

- *Que almenys el 50% del seu actiu* estigui compost per participacions en societats andorranes i/o per immobles situats a Andorra o per drets reals sobre aquests immobles, exclosos els de garantia.
- *Que el % de participació estrangera en l'OIC* sigui $\geq 50\%$.

Altres tipus: Cooperatives, fundacions, etc.

No s'autoritzen:

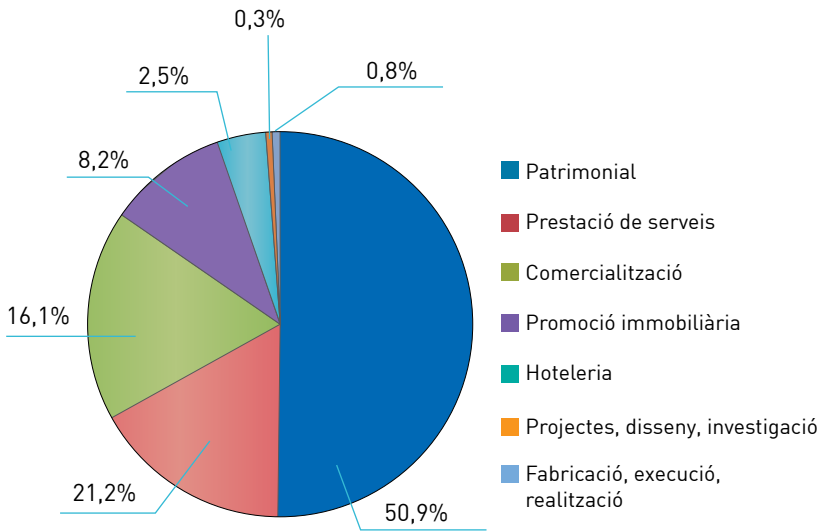
La denegació d'una autorització d'inversió estrangera haurà d'estar justificada (p.e. Inversions estrangeres efectuades per persones físiques residents, domiciliades o nacionals, en el cas de persones jurídiques, d'alguns dels països no cooperants en blanqueig de diners o el finançament del terrorisme (GAFI); Inversions estrangeres efectuades per persones físiques o jurídiques de les quals es rebí un informe desfavorable en matèria de prevenció de blanqueig i del finançament del terrorisme; Inversions estrangeres que puguin perjudicar l'exercici del poder públic, la sobirania i la seguretat nacional, l'ordre públic i econòmic, el medi ambient, la salut pública o l'interès general).

ANÀLISI D'INVERSIÓ ESTRANGERA

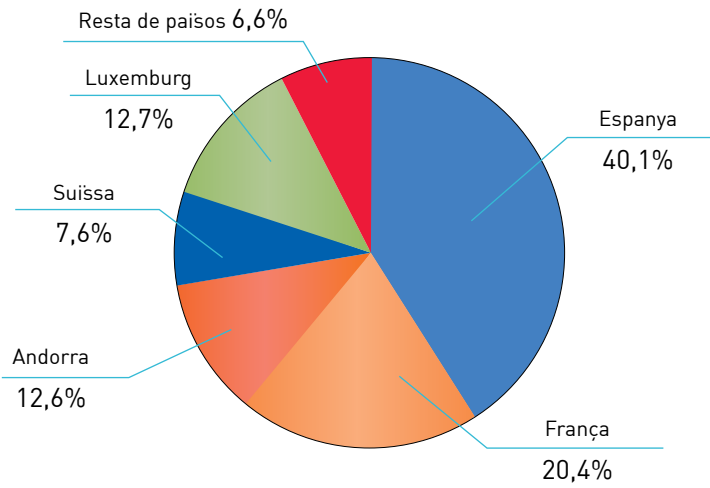
	Total ⁽¹⁾	2015	2016
Total sol·licituds	2.873	746	810
Autoritzades	2.691	695	781
Formalitzades	2.203	572	630
Volum formalitzades (en €) ⁽²⁾	278.521.069	96.957.150	98.191.573
Inversió formalitzada			
Volum mitjà per inversió (en €) ⁽²⁾		169.506	155.860
Volum ⁽²⁾ / PIB		3,8%	3,8% ⁽³⁾
Negocis i llocs de treball creats per la inversió estrangera			
Negocis creats o adquirits	1.349	381	407
Llocs de treball creats ⁽⁴⁾	1.594	498	562

(1) Dades del 19/07/2012 (entrada en vigor de la llei d'inversió estrangera) al 31/12/2016.
(2) Inversió inicial declarada pels inversors.
(3) PIB avançat 2016.
(4) En negocis creats o adquirits.

VOLUM INVERSIONS FORMALITZADES PER SECTOR D'ACTIVITAT⁽²⁾ 2016

VOLUM INVERSIONS FORMALITZADES PER PAÏSOS⁽²⁾ 2016

Una fiscalitat directa i indirecta avantatjosa en relació amb els països de l'entorn

FISCALITAT

Tota persona física que dugui a terme activitats empresarials o professionals, les societats mercantils i les altres persones jurídiques, o les entitats amb ànim de lucre tenen l'obligació de presentar els comptes anuals a l'Administració.

En l'actualitat, el Principat té signats acords d'intercanvi d'informació fiscal amb 24 països, principalment d'Europa (entre els quals Espanya i França). A banda, Andorra també té signats set convenis de no doble imposició (CDI) amb França, Luxemburg, Espanya, els Emirats Àrabs Units, Portugal, Liechtenstein i Malta. Actualment, continuen les negociacions amb diversos països per ampliar la xarxa de convenis de no doble imposició.

IMPOSTOS I TAXES ACTUALMENT VIGENTS

Impost sobre societats

Tribut directe que grava la renda de les persones jurídiques.

*Imposició reduïda per a les societats que realitzen explotació internacional d'intangibles, les que intervenen en el comerç internacional i les que fan la gestió i inversió financera intragrup.

S'elimina la doble imposició interna i internacional sobre participacions en beneficis d'altres entitats i s'estableixen deduccions per doble imposició, per creació de llocs de treball i per inversió.

Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF)

Tribut directe i personal que grava la renda obtinguda per les persones físiques residents en funció de la seva quantia i de les seves circumstàncies personals i familiars.

*L'impost grava la renda de l'obligat tributari, entesa com la totalitat de les seves rendes i guanys i pèrdues de capital, amb independència del lloc on s'hagin produït i sigui on sigui la residència del pagador. La quota de tributació es minora en les deduccions i la bonificació que preveu la Llei.

Impost sobre la renda dels no-residents fiscals

10%
(el tipus general)

Tribut directe que grava la renda obtinguda al país per les persones físiques o jurídiques no-residents fiscals.

*Per a rendiments derivats d'operacions de reassegurança (1,5%) i per les rendes satisfetes en concepte de cànon (5%). Exempció de l'impost, entre d'altres: rendes del treball, rendes del capital mobiliari, guanys procedents d'accions o participacions de societats andorranes (sempre que la participació no sigui superior al 25% del capital) i derivats de la transmissió de les accions o les participacions en organismes d'inversió col·lectiva.

Impost indirecte sobre els serveis d'assegurança

4%
(el tipus general)

Tribut que grava les prestacions de serveis d'assegurança que tinguin com a objecte la cobertura de riscos de tota classe.

*En resten no subjectes el règim de la seguretat social i els productes de capitalització, com ara fons de pensions, plans de jubilació o altres productes que tinguin la mateixa naturalesa.

Impost general indirecte (IGI)

4,5%
(el tipus general)

Tribut indirecte que grava el consum mitjançant la tributació dels lliuraments de béns, les prestacions de serveis realitzades per empresaris o professionals i les importacions de béns.

*Per a determinades operacions s'aplica un tipus de gravamen superreduït (0%), un de reduït (1%) o un especial del (2,5%), i un tipus incrementat (9,5%) per a les operacions de serveis bancaris i financers.

Impost sobre la fiscalitat a l'estalvi

35%

Tribut que grava en origen els pagaments d'interessos efectuats per agents pagadors establerts al Principat d'Andorra a beneficiaris efectius, persones físiques residents en un dels estats membres de la Unió Europea.

* La retenció que es practica és del 35%. L'import recaptat pel Govern d'Andorra es transfereix en un 75% als països de la Unió Europea on resideixen els beneficiaris efectius. En base a l'Acord d'intercanvi automàtic d'informació fiscal entre Andorra i la UE, l'any 2017 s'efectuarà l'última recaptació d'aquest impost, aplicat sobre les rendes obtingudes l'any 2016.

Taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques

Taxa que grava la inscripció i la permanència en el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques.

Quota tributària – Any 2017	Euros
Comerç i indústria	214,21 €*
Societat limitada (SL) o sucursal ⁽¹⁾	1.016,67 €
Societat limitada (SL) o sucursal ⁽²⁾	851,00 €*
Societat anònima (SA) ⁽¹⁾	1.480,54 €
Societat anònima (SA) ⁽²⁾	935,50 €*
Professions titulades ⁽³⁾	426,40 €*

*Periodicitat anual

⁽¹⁾ Quota que cal satisfer per la inscripció en el Registre de Societats de la constitució d'una societat anònima o de responsabilitat limitada o per la inscripció d'una sucursal.

⁽²⁾ Quota anual que cal satisfer si la societat no està inscrita al Registre de Comerç i Indústria.

⁽³⁾ Quota anual que cal satisfer per cada professió titulada autoritzada.

Taxa sobre la tinença de vehicles

Taxa anual que grava la titularitat de vehicles de qualsevol classe donats d'alta en el Registre de Vehicles.

*La quota es determina segons la classe de vehicle i la potència en cavalls fiscals.

Taxa sobre el consum (règim duaner)

0-3%

Dret de duana que s'aplica sobre els productes agrícoles que s'importen en territori andorrà (productes 1 a 24 del Sistema harmonitzat i que no estan coberts per l'acord d'Unió duanera).

*L'import que cal pagar varia en funció del bé importat. Hi ha productes amb tipus impositius específics com alguns animals vius, les begudes alcohòliques i el tabac. Aquests tipus s'apliquen sobre el valor de la factura dels béns en el moment de la importació, excepte per als tipus impositius que s'apliquen per unitat (animal, kg, litre, etc.).

Impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries

3%
comunal
1%
estatal

Tribut que grava la transmissió de béns patrimonials a títol onerós o lucratiu *inter vivos*. La base de tributació és el valor real dels béns o drets que es transmeten o se cedeixen.

Taxa sobre el Registre de Marques

Taxa que grava amb un import fix el registre i la renovació d'una marca.

Impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries

Tribut que grava l'increment del valor dels béns immobles que es posi de manifest per les transmissions, oneroses o lucratives, *inter vivos* de béns immobles, i per les constitucions o cessions de drets reals sobre aquests mateixos béns.

* El tipus de gravamen va en funció dels anys en què el bé immoble ha estat en propietat de l'obligat tributari:

- Un tipus del 15% fins a un any.
 - Un tipus del 14% entre un any i un dia i dos anys.
 - Un tipus del 13% entre dos anys i un dia i tres anys.
 - Un tipus del 12% entre tres anys i un dia i quatre anys.
 - Un tipus del 10% entre quatre anys i un dia i cinc anys.
 - Un tipus del 8% entre cinc anys i un dia i sis anys.
- Un tipus del 6% entre sis anys i un dia i set anys.
 - Un tipus del 4% entre set anys i un dia i vuit anys.
 - Un tipus del 2% entre vuit anys i un dia i nou anys.
 - Un tipus de l'1% entre nou anys i un dia i deu anys.
 - Un tipus del 0% a partir de deu anys.

Tributs i taxes anuals propis dels comuns

Impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals

Grava l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional. Es calcula a partir del tipus d'activitat, la localització de l'establiment i els m² de superfície d'explotació.

Impost sobre rendiments arrendataris

Grava l'obtenció de rendes derivades del lloguer d'un bé immoble. Percentatge del valor total de les rendes obtingudes durant l'any (varia segons la parròquia).

Impost sobre la propietat immobiliària edificada

Grava la propietat d'un bé immoble edificat o el dret real d'ús sobre la propietat. Es calcula a partir dels m² de superfície del bé immoble i la seva localització (el gravamen aplicat per m² edificat varia segons la parròquia).

Impost del foc i lloc

Grava el fet de residir en una parròquia. El paguen les persones físiques, d'edat compresa entre els 18 i els 65 anys, censades en una parròquia. La quota tributària és un import fix que varia segons la parròquia.

Altres

Els comuns poden establir dins les seves ordinacions tributàries taxes per la prestació de serveis públics en concepte d'higiene pública, enllumenat, manteniment d'espais públics, treta de neu, servei de grua, embrancament a la xarxa de clavegueram i aigua potable, etc. També poden establir taxes per la realització de les funcions administratives següents: atorgament de llicències urbanístiques, autorització d'obertura d'exercici d'un comerç, emissió de certificats, etc.

Bona cobertura sanitària

RÈGIM SOCIAL

L'afiliació a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) és obligatòria per a tots els treballadors assalariats, assimilats i per als treballadors que realitzen una activitat per compte propi.

La cotització dels assegurats assalariats i assimilats comporta una càrrega del 6,5% per a l'assalariat i del 15,5% per a l'empresari. En els supòsits que, de conformitat amb la llei, només cotitzin a la branca general, comporta una càrrega del 3% per a l'assalariat i del 7% per a l'empresari. Per als treballadors per compte propi comporta una càrrega del 22% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades a la CASS de l'any natural immediatament anterior. En els supòsits que, de conformitat amb la llei, només cotitzin a la branca general, el percentatge de cotització és del 10% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades a la CASS de l'any natural immediatament anterior.

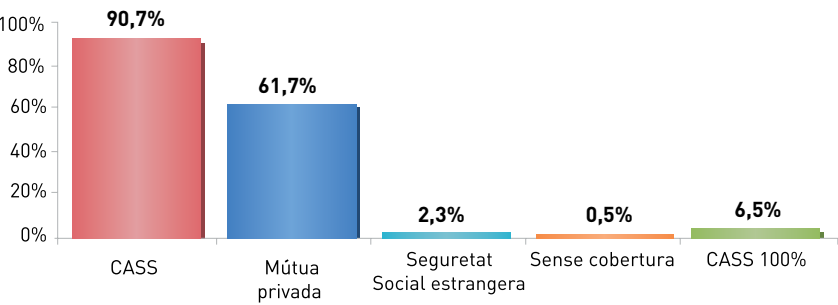
El sistema de la seguretat social s'estructura en dos branques de protecció: la branca general cobreix les prestacions de reembossament, d'incapacitat temporal, de maternitat, de

paternitat, de risc durant l'embaràs, d'invalidesa, de capital per defunció i les pensions d'orfenesa; la branca de jubilació està integrada per la pensió de jubilació i les pensions de viduïtat temporals i vitalícies.

La CASS reemborsa les prestacions prescrites i dispensades per prestadors de serveis de salut que tenen conveni amb la CASS fins el 75% de les tarifes de responsabilitat per les despeses sanitàries, fins al 90% de les tarifes de responsabilitat per les despeses d'hospitalització i d'internament i fins al 100% de les tarifes per a les persones que hagin sofert un accident laboral o una malaltia professional, i per les persones previstes a l'article 139.6 del text consolidat de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social.

Per les prestacions prescrites i dispensades per prestadors de serveis de salut que no tenen conveni amb la CASS es reemborsen al 33% de les tarifes de responsabilitat. Si aquestes prestacions s'han efectuat en condicions d'urgència justificada en una àrea geogràfica i no hi ha cap prestador convencionat, en aquest cas el reemborsament es fa en les mateixes condicions com si es tractés d'un prestador que ha signat conveni.

Població per tipus de cobertura sanitària (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística (EFT).
Nota: Es pot tenir més d'un tipus de cobertura sanitària (per exemple CASS i Mútua privada).

Residència
atractiva
per als
forans

IMMIGRACIÓ

Tot estranger que treballa al Principat ha de gaudir d'un permís de treball. Un cop contractat per una empresa nacional, aquesta empresa ha de tramitar al Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior el permís corresponent. La concessió dels permisos per part del Ministeri està condicionada a una quota.

Autoritzacions d'immigració

	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Residència i treball	34.313	32.213	32.842	2,0%	71,0%
Residència	7.179	7.514	7.832	4,2%	16,9%
Residència i treball del personal d'ensenyament	371	365	364	-0,3%	0,8%
Total d'autoritzacions amb residència	41.863	40.092	41.038	2,4%	88,8%
Fronterer	1.797	1.436	1.352	-5,8%	2,9%
Fronterer temporal	32	66	69	4,5%	0,1%
Temporal	2.831	3.220	3.494	8,5%	7,6%
Temporal per estudis o per recerca	35	129	109	-15,5%	0,2%
Temporal per a treballadors empreses estrangeres	207	164	117	-28,7%	0,3%
Treball sense residència	--	39	58	48,7%	0,1%
Total d'autoritzacions sense residència	4.902	5.054	5.199	2,9%	11,2%
TOTAL	46.765	45.146	46.237	2,4%	100%

Nota: Dades a 31 de desembre de l'any corresponent.
Font: Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior; Departament d'Immigració.

Autoritzacions de residència per nacionalitat

	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Residència espanyols	23.037	22.851	23.275	1,9%	50,3%
Residència francesos	3.797	3.433	3.523	2,6%	7,6%
Residència portuguesos	12.651	11.038	10.859	-1,6%	23,5%
Residència altres nacionalitats	7.280	7.824	8.580	9,7%	18,6%
TOTAL	46.765	45.146	46.237	2,4%	100%

Nota: Dades a 31 de desembre de l'any corresponent.
Font: Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior; Departament d'Immigració.

AUTORITZACIONS D'IMMIGRACIÓ DE RESIDÈNCIA SENSE TREBALL

Poden obtenir l'autorització de residència sense treball:

a) **El resident sense activitat lucrativa;** la persona física que no té la nacionalitat andorrana i que estableix la seva residència principal i efectiva al Principat d'Andorra durant almenys 90 dies per any natural sense exercir-hi cap activitat laboral o professional.

No obstant això, el resident sense activitat lucrativa pot desenvolupar les activitats necessàries per a la gestió del seu propi patrimoni i, en particular, les funcions que li corresponguin com a administrador de les entitats en el capital o en els fons propis de les quals tingui una participació igual o superior al cinquanta per cent, i sempre que el càrrec d'administrador no sigui remunerat.

El titular principal d'una residència sense activitat lucrativa ha d'invertir de forma permanent i efectiva una quantitat d'almenys quatre-cents mil euros (400.000 euros) en alguna de les tipologies d'actius i ha de fer efectiu i dipositar a l'Institut Nacional Andorrà de Finances l'import de cinquanta mil euros (50.000 euros) no remunerats. A més, el titular principal també ha de dipositar l'import de deu mil euros (10.000 euros) no remunerats per cadascuna de les perso-

nes al seu càrrec que adquireixin la condició de resident sense activitat lucrativa.

b) **El resident per estudis, en pràctiques formatives, per entrenaments esportius o per recerca;** l'estranger que està autoritzat a estudiar, a realitzar pràctiques formatives, a realitzar entrenaments esportius o a efectuar recerques de caràcter científic o similar i a residir al país únicament mentre durin els estudis, les pràctiques, els entrenaments o les recerques per als quals ha rebut l'autorització.

c) **El resident per raons de reagrupament;** l'estranger que està autoritzat a residir al Principat d'Andorra amb una persona de nacionalitat andorrana o amb el titular d'una autorització de residència i treball, en el marc del reagrupament familiar.

d) **El resident per raons professionals amb projecció internacional;** la persona física que no té la nacionalitat andorrana i que estableix la seva residència principal i efectiva al Principat d'Andorra durant almenys 90 dies per any natural

per desenvolupar una activitat professional amb projecció internacional. La base des de la qual es desenvolupa la seva activitat professional ha d'estar situada al Principat d'Andorra, ha de comptar com a màxim amb una persona contractada en règim laboral i com a mínim un 85% dels serveis prestats pel professional han de ser utilitzats fora del territori andorrà.

El titular principal d'una residència per a professionals amb projecció internacional ha de fer efectiu i dipositar a l'Institut Nacional Andorrà de Finances l'import de cinquanta

mil euros (50.000 euros) no remunerats. A més, el titular principal també ha de dipositar l'import de deu mil euros (10.000 euros) no remunerats per cadascuna de les persones al seu càrrec que adquireixin la condició de resident en concepte de professional amb projecció internacional.

e) El resident per raons d'interès científic, cultural i esportiu; la persona física estrangera que gaudeix del reconeixement internacional pel seu talent en el món de la ciència, la cultura o els esports, i que estableix la seva residència principal i efectiva al Principat d'Andorra durant almenys 90 dies per any natural. Com a mínim el 85% dels serveis prestats han de ser utilitzats fora del territori andorrà.

El titular principal d'una residència per raons d'interès científic, cultural i esportiu ha de fer efectiu i dipositar a l'Institut Nacional Andorrà de Finances l'import de cinquanta mil euros (50.000 euros) no remunerats. A més, el titular principal també ha de dipositar l'import de deu mil euros (10.000 euros) no remunerats per cadascuna de les persones al seu càrrec que adquireixin la condició de resident per raons d'interès científic, cultural i esportiu.

f) El resident per ingrés en centres geriàtrics privats o per ingrés en centres de cures mèdiques o terapèutiques privats; la persona física que no té la nacionalitat andorrana i que estableix la seva residència permanent i efectiva al Principat d'Andorra en un centre geriàtric privat o en un centre de cures mèdiques o terapèutiques privat durant almenys 90 dies per any natural sense exercir-hi cap activitat laboral o professional.

No obstant això, la persona resident pot desenvolupar les activitats necessàries per a la gestió del seu propi patrimoni i, en particular, les funcions que li corresponguin com a administradora de les entitats en el capital o en els fons propis de les quals tingui una participació igual o superior al 50%, i sempre que el càrrec d'administrador no sigui remunerat.

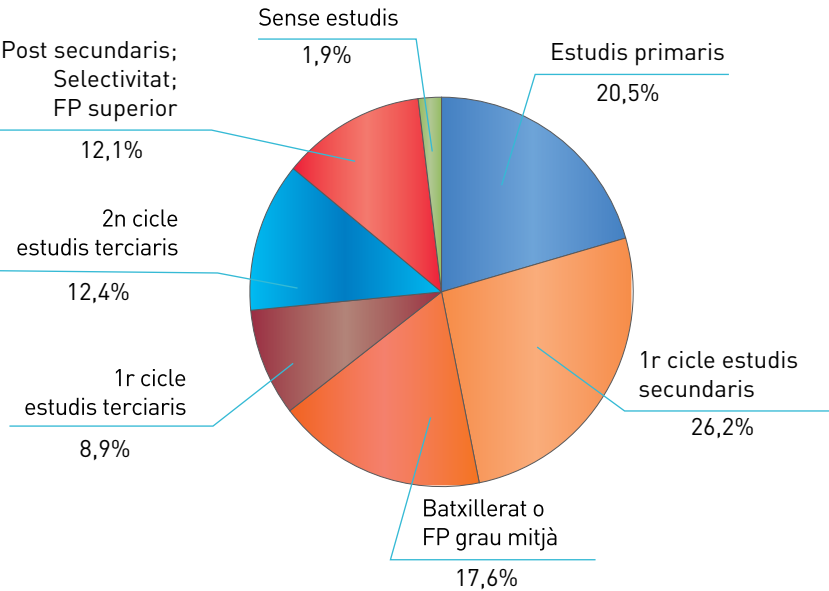

EDUCACIÓ

El nivell d'escolaritat al Principat és del 100% dels infants i adolescents de 4 a 16 anys i l'ensenyament és gratuït fins al batxillerat. La població escolar a Andorra durant el curs 2015-16 ha estat de 11.013 alumnes.

A Andorra conviuen tres sistemes educatius (fins al batxillerat): l'ensenyament andorrà, que depèn totalment del Govern d'Andorra; l'ensenyament espanyol, laic i congregacional, dependent de l'Administració espanyola; i l'ensenyament francès, que depèn directament de l'Estat francès i segueix els programes d'ensenyament que dicta el Ministeri d'Educació nacional francès.

POBLACIÓ PER NIVELL D'ESTUDIS - ANY 2016

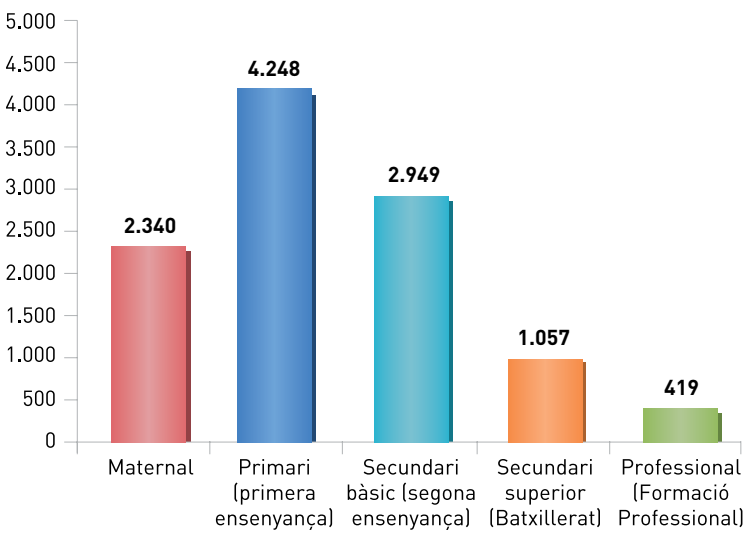

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

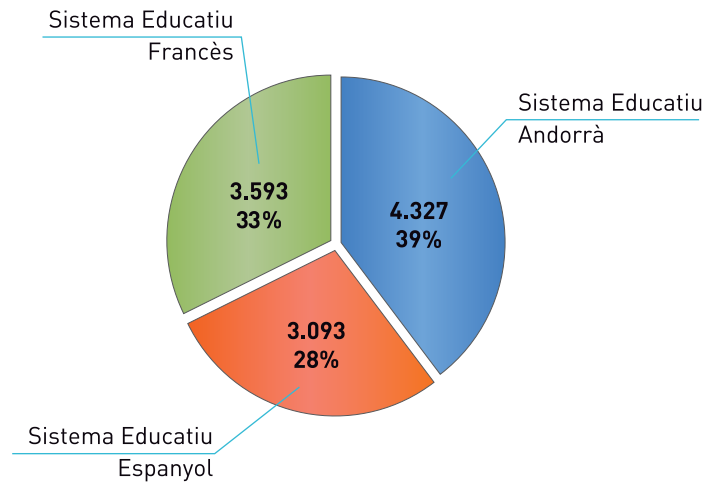
ANDORRA, UN PAÍS EUROPEU

Estudiants escolars per nivell, curs 2015-16

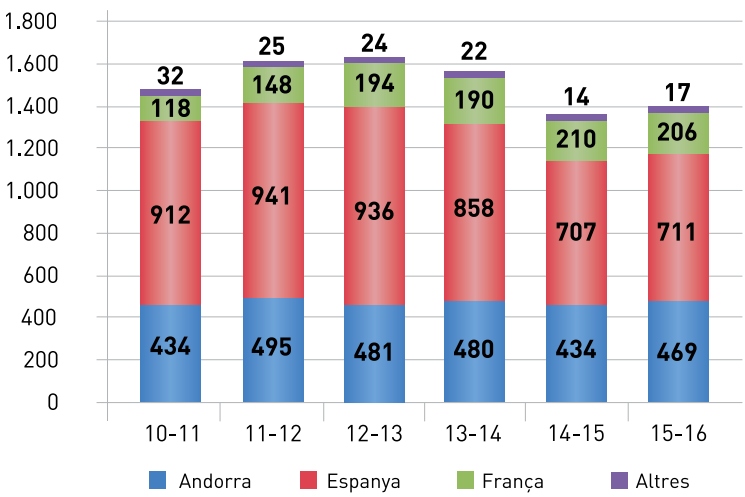

Font: Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior; Departament de Sistemes Educatius i Serveis Escolars.

Estudiants escolars per sistema educatiu, curs 2015-16

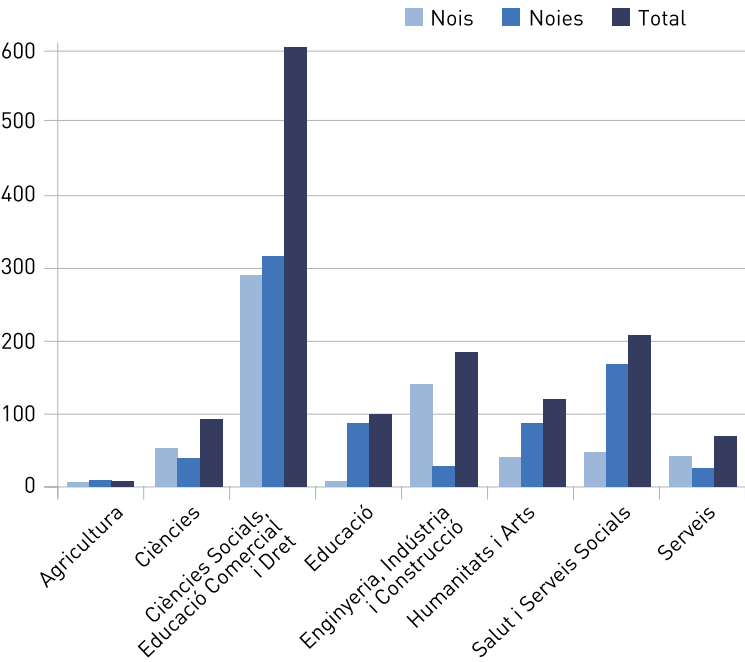
Població universitària per països d'estudi

Font: Institut d'Estudis Andorrans.

Durant el curs 2015-2016 la població universitària d'Andorra ha estat de 1.403 estudiants. Per sexes, les dones són majoria amb un pes sobre el total del 54%. Pel que fa a la distribució per països d'estudi, Espanya se situa com la primera destinació dels universitaris andorrans, amb un pes del 51% sobre el total, en segon lloc se situa la Universitat d'Andorra, que concentra el 33% dels universitaris i, en tercer lloc, França amb el 15% dels estudiants. Finalment, l'1% d'alumnes restants –que són 17 persones– es reparteixen per altres països.

Estudiants universitaris per àrea d'estudi, curs 2015-16

La distribució per àrees d'estudi reflecteix que l'àrea amb més alumnes universitaris d'Andorra és la de les ciències socials, educació comercial i dret, que concentra el 43% del total d'universitaris. A continuació hi ha les ciències de la salut i serveis socials (16%), l'enginyeria, indústria i construcció (13%) i les humanitats i arts (9%). Amb un pes més reduït, se situen l'educació (7%), les ciències (6%) i els serveis (5%) i el rànquing el tanca l'àrea d'agricultura amb només 7 estudiants (el 0,5% del total).

ALTRES DADES D'INTERÈS

CALENDARI DE DIES FESTIUS

Andorra compta amb prop de 1.400 establiments comercials que estan oberts tots els dies de l'any, excepte quatre.

1 de gener: Cap d'any

14 de març: Dia de la Constitució*

8 de setembre: Nostra Senyora de Meritxell, patrona d'Andorra

25 de desembre: Nadal

*Si el 14/03 cau en cap de setmana, en festiu o en període de previsible afluència turística, el Govern té la possibilitat de suspendre l'obligatorietat de tancament per als comerços.

La resta de l'any, l'horari d'obertura sol ser:

- De 9 a 20 h, de diumenge a dijous.
- De 9 a 21 h, els divendres i dissabtes, ampliant-se fins les 22 h en dates i períodes de gran afluència turística com el pont del Pilar, el de Tots Sants, la Puríssima, Nadal, Reis i Setmana Santa, entre d'altres.

FRANQUÍCIES DUANERES

Quan es torna a la Unió Europea després de visitar el Principat d'Andorra, es poden dur, per persona, determinades quantitats o valor de productes comprats al país, sense necessitat de declarar-los a la Duana Andorrana ni a les duanes comunitàries.

Es recomana informar-se a la Duana comunitària, abans de passar la frontera, sobre les limitacions especials que puguin aplicar-se en particular sobre productes animals o vegetals, animals vius, espècies en vies d'extinció, medicaments, armes, municions, objectes d'art i de col·lecció, divises, or i mitjans de pagament.

Franquícies per persona

Productes industrials

Perfums:

75 g de perfums + 375 ml de colònies.

Altres productes industrials:

Fins a un valor de 900 euros/persona (adults).
Fins a un valor de 450 euros/persona (menors de 15 anys).

Productes agrícoles

Cafè:

1000 g de cafè o 400 g d'extractes.

Tabac (*):

300 cigarrets o 150 cigars (de menys de 3 g per peça) o 75 cigars (de més de 3 g per peça) o 400 g de tabac per a pipa.

Te:

200 g de te o 80 g d'extractes.

Begudes alcohòliques (*):

1,5 l de licors de més de 22 graus o 3 l de licors o d'aperitius de menys de 22 graus o de vi escumós. 5 l de vi de taula.

Altres productes agrícoles:

Fins a un valor de 300 euros (**) sense sobrepassar: 2,5 kg de llet en pols, 3 kg de llet condensada, 6 kg de llet fresca, 1 kg de mantega, 4 kg de formatge, 5 kg de sucre i dolços, 5 kg de carn.

(*) Per a aquests productes les persones menors de 17 anys no gaudeixen de cap franquícia.

(**) Per a les persones menors de 15 anys els estats membres de la CE poden reduir la franquícia com a màxim a la meitat de les quantitats previstes.

ANDORRA, UNA ECONOMIA AVANÇADA

ANDORRA, UNA ECONOMIA AVANÇADA

PRINCIPALS TRETS CARACTERÍSTICS DE L'ECONOMIA ANDORRANA

País de
serveis amb una
economia
oberta, flexible
i competitiva

El Principat d'Andorra és un país europeu caracteritzat per un fort dinamisme socioeconòmic i per l'estabilitat del seu sistema polític i institucional.

L'activitat econòmica d'Andorra està orientada principalment als serveis, igual que a la resta d'economies europees. **El turisme i el comerç constitueixen els pilars fonamentals de l'economia del Principat.** El turisme, cada cop més diversificat en funció de l'estació de l'any, aporta a l'entorn de 8 milions de visitants anuals, majoritàriament espanyols i francesos. Per aquest motiu, l'evolució econòmica d'Andorra presenta una forta dependència de la conjuntura exterior, principalment de les economies veïnes. La limitada producció nacional de manufactures se supleix amb unes importacions elevades per atendre la demanda interna i, sobretot, la demanda dels visitants estrangers al país.

Un altre sector estratègic per al país és el sector financer, per la seva significativa contribució al PIB andorrà (el sector financer i assegurador representa aproximadament el 21%), essent el seu nucli el sistema bancari. Aquest, amb uns recursos gestionats de 45.434 milions d'euros, l'any 2016, i amb unes excel·lents ràtios de solvència i liquiditat, avala la bona evolució del sistema financer andorrà així com la seva consolidació tant en el mercat intern com el forani.

L'economia andorrana, moderna i en permanent desenvolupament, ha estat marcada en els últims anys per acords importants de diferent naturalesa assolits amb diversos països de la Unió Europea com també amb els principals organismes internacionals, com ara l'OCDE. Actualment, Andorra i la Unió Europea mantenen converses per afrontar la negociació per a una major participació en el mercat interior de la UE.

Aquest procés d'harmonització internacional està conduint el Principat cap a un nou cicle socioeconòmic en què la **inversió estrangera** i la **internacionalització de les empreses del país** constituïran nous pilars per a una economia que el 2016 ha registrat un PIB de 2.584,1 milions d'euros, i que ha situat el PIB per habitant en 35.348 euros, per sobre de la mitjana europea.

La nova Llei d'inversió estrangera que va entrar en vigor l'any 2012 i també els acords assolits recentment amb els estats de la UE en matèria fiscal ratifiquen el progrés constant del Principat vers la constitució d'una zona europea d'àmplies oportunitats per a la inversió i l'expansió econòmica. ACTUA és l'agència de promoció econòmica del Principat per a l'inversor estranger que cerca fer nous negocis a Andorra.

PIB i VAB

Taxes de variació reals

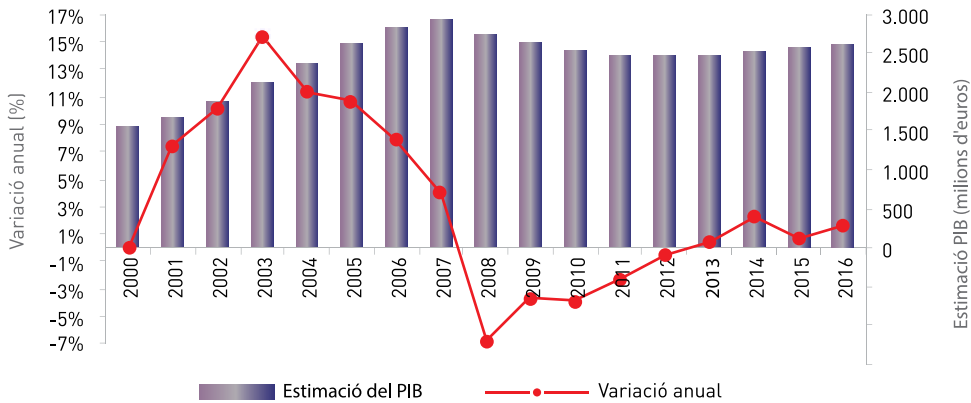
	2015	2015					2016	2016				
		I	II	III	IV			I	II	III	IV	
PIB	0,8%	0,8%	0,5%	0,8%	1,4%	1,2%	1,8%	1,0%	1,0%	1,0%	1,2%	
VAB per sectors												
Agricultura	-4,4%	-6,1%	-4,0%	-4,2%	-3,5%	0,5%	-1,4%	-0,1%	1,6%	2,0%		
Indústria	-1,2%	0,2%	-0,9%	-2,0%	-1,9%	-1,1%	-1,7%	-1,3%	-1,1%	-0,5%		
Construcció	0,2%	-0,7%	0,1%	0,6%	0,8%	1,2%	0,8%	1,0%	1,3%	1,6%		
Serveis	1,4%	1,6%	1,4%	1,4%	1,5%	1,4%	2,1%	1,1%	1,1%	1,2%		
Comerç, Hostaleria, Transport, Informació i Comunicacions	4,2%	2,8%	4,0%	4,8%	5,1%	4,4%	5,1%	4,2%	3,9%	4,5%		
Financeres, Immobiliàries, Professionals i Tècniques	-0,5%	0,9%	-0,6%	-1,3%	-1,1%	-0,7%	-0,3%	-1,1%	-0,6%	-0,7%		
Administració Pública, Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	1,5%	1,2%	1,4%	1,8%	1,7%	0,7%	2,0%	0,7%	0,1%	0,0%		
VAB no financer	2,5%	1,7%	2,3%	2,8%	3,0%	2,4%	3,2%	2,3%	2,0%	2,1%		

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

El PIB del Principat per a l'any 2016 s'ha situat, en termes nominals, en els 2.584,1 milions d'euros, un 1,9% més que el PIB registrat al tancament de l'any 2015 (2.535,1 milions d'euros). Aquest creixement del PIB nominal andorrà del 2016 s'explica per l'evolució positiva del VAB dels sectors de l'Agricultura (+0,5%), la Construcció (+1,2%) i en particular dels Serveis (+1,4%), mentre que, per contra, la Indústria ha registrat una caiguda del VAB del -1,1%.

Més en detall, les branques del sector serveis (que en conjunt representen el 88,8% del VAB total de l'economia andorrana) han mostrat en termes generals una evolució moderadament positiva, liderada per la millora de les activitats vinculades al Comerç i al Turisme. En concret, el subsector del Comerç, Hostaleria, Transport i Informació i Comunicacions s'han beneficiat d'un comportament més dinàmic del consum i han registrat un increment del VAB del +4,4%. L'evolució del subsector de les Administracions Públiques, Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals també ha estat positiva, amb un increment del VAB del +0,7%, que, tot i això, ha estat menys intensa que la registrada el 2015 (+1,5%). Aquests resultats positius contrasten amb la tendència menys favorable del subsector de les Activitats Financeres, Immobiliàries, Professionals i Tècniques, que durant el 2016 ha experimentat una davallada del VAB del -0,7%, lleugerament superior a la de l'any 2015 (-0,5%).

Evolució de l'estimació del PIB nominal (2000-2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

RÀTING PAÍS

Ràting País (Standard & Poor's)

	2004	2008	2012	2015	2016
Llarg termini	AA	AA-	A-	BBB-	BBB-
Perspectiva	Estable	Negativa	Negativa	Negativa	Estable
Curt termini	A-1+	A-1+	A-1	A-3	A-3

Ràting País (Fitch)

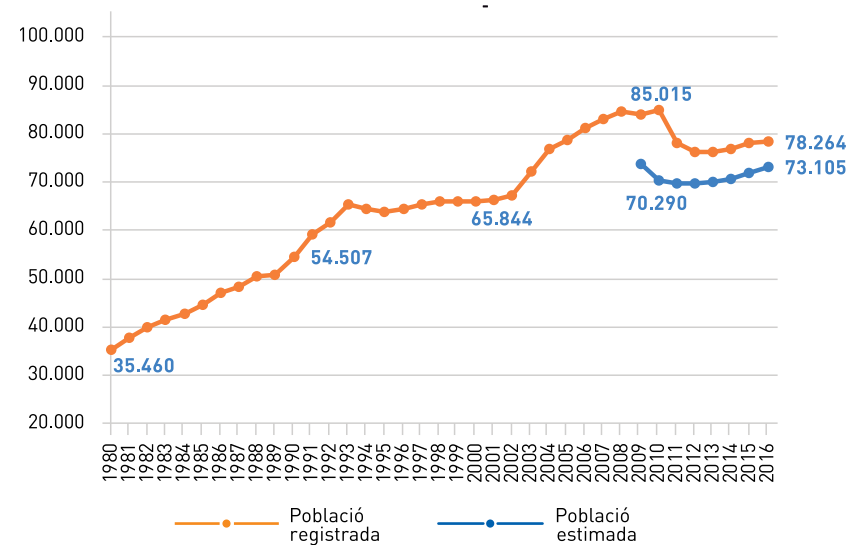
	2015	2016
Llarg termini	BBB	BBB
Perspectiva	Estable	Positiva
Curt termini	F2	F3

Font: Ministeri de Finances.

Una població jove i oberta a la immigració

POBLACIÓ

Evolució de la població registrada i estimada (1980-2016)

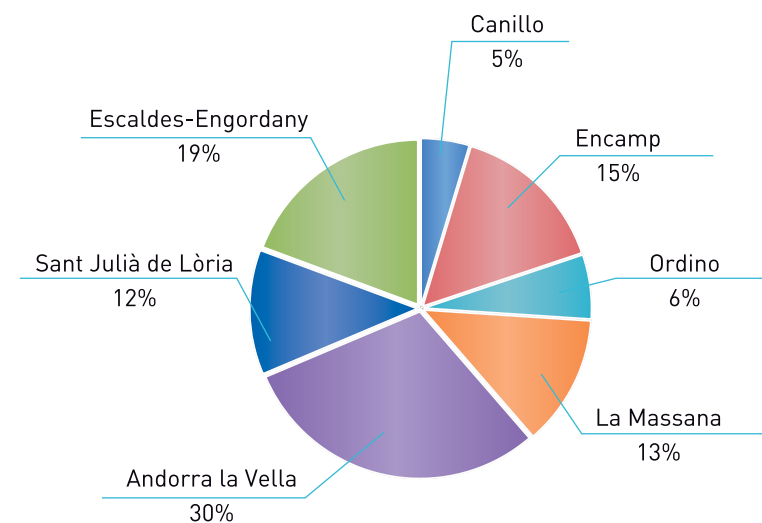
Font: Censos parroquials dels comuns / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

El 2016 la població registrada als censos parroquials del Principat d'Andorra s'ha situat en 78.264 habitants (78.014 el 2015). El creixement de la població autòctona ha contribuït a molt bon ritme al creixement demogràfic total del país, amb un increment mitjà del +2,9% anual des del 1998. La població total estimada pel Departament d'Estadística se situa en els 73.105 habitants, dels quals aproximadament la meitat, 36.575, són població autòctona. Els altres 36.530 habitants són estrangers, procedents principalment d'Espanya (49%), Portugal (25%) i França (8%), i que van arribar majorment entre començaments dels anys 60 i el 1993. Posteriorment, hi va haver un període de quatre anys en què la immigració es va aturar, però a partir del 1998 es va revifar novament, tot i que a un ritme més moderat que en el període migratori anterior. Aquest flux migratori es va tornar a aturar el 2009-2010 a causa de la crisi econòmica internacional, que també va afectar Andorra. Durant els anys 2011-2013 es produeix una disminució de la població registrada que respon en bona part al procés de *neteja* administrativa dels registres del cens de població que han dut a terme els comuns de cada parròquia.

A partir de l'any 2014 tant la població registrada com l'estimada inicien una tendència de creixement a l'alça, afavorit per un context econòmic més positiu.

Distribució de la població estimada per parròquies (2016)

La població es concentra sobretot a les parròquies centrals del país, sent Andorra la Vella la més poblada.

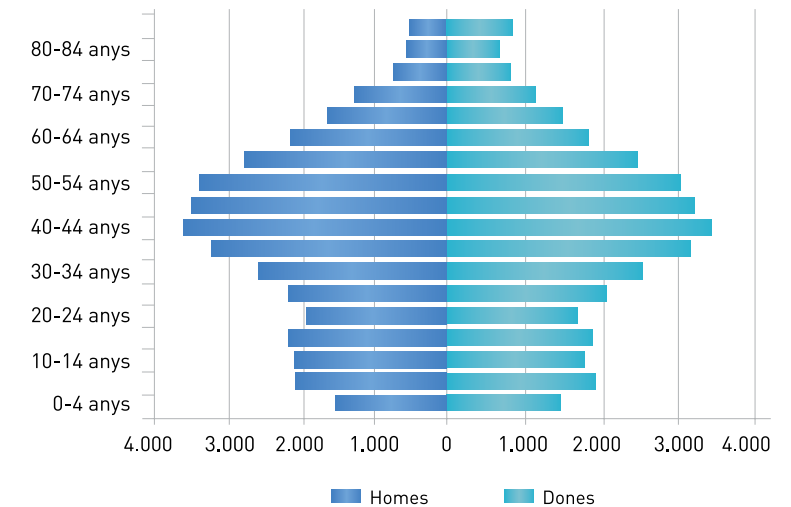

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

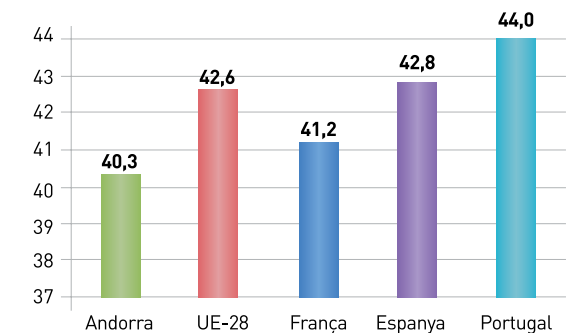
Edat mitjana de la població (2016)

L'edat mitjana de la població a Andorra se situa en 40,3 anys, per sota dels registres mitjans europeus.

Estructura de la població per edat i sexe (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Font: Eurostat / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Població estimada per nacionalitat

	2016	% total 2016
Andorrana	36.575	50,0%
Espanyola	18.064	24,7%
Portuguesa	9.196	12,6%
Francesa	2.968	4,1%
Britànica	690	0,9%
Argentina	561	0,8%
Russa	502	0,7%
Filipina	407	0,6%
Marroquina	374	0,5%
Italiana	370	0,5%
Brasilera	255	0,3%
Alemanya	212	0,3%
Belga	180	0,2%
Holandesa	177	0,2%
Xilena	169	0,2%
Peruana	165	0,2%
Colombiana	130	0,2%
Cubana	96	0,1%
Dominicana	92	0,1%
Ucraïnesa	86	0,1%
Nord-americana	81	0,1%
Uruguaiana	70	0,1%
Altres nacionalitats	1.685	2,3%
TOTAL	73.105	100,0%

Font: Comuns / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

INDICADORS DEMOGRÀFICS

Les taxes de natalitat i fecunditat andorranes se situen per sota de la mitjana europea, i la taxa de nupcialitat és relativament baixa respecte a la majoria de països europeus. Igualment, la taxa de mortalitat és molt inferior als nivells europeus, fet que s'explica en bona part pel retorn de molts immigrants als seus països d'origen durant l'última etapa de la seva vida. Com a resultat, les proporcions de població jove (fins a 14 anys) i de població gran (65 anys i més) a Andorra són més baixes que les mitjanes europees, i alhora l'edat mitjana de la població andorrana, situada en 40,3 anys, també és inferior als registres mitjans europeus.

2016

	Andorra	UE-28	França	Espanya
Taxa de creixement natural (‰)	4,5	0,0	3,0	0,0
Taxa de natalitat (‰)	8,7	10,0	11,7	8,7
Taxa de mortalitat (‰)	4,2	10,0	8,8	8,8
Indicador conjuntural de fecunditat (fills per dona) ⁽¹⁾	1,19	1,58	1,96	1,33
Edat mitjana de la població	40,3	45,6	41,2	42,8
Població fins als 14 anys (% del total)	14,8	15,6	18,5	15,1
Població amb 65 anys o més (% del total)	13,2	19,2	18,8	18,7
Edat mitjana a la maternitat ⁽¹⁾	33,3	30,5	30,4	31,9

Nota: Les taxes d'Andorra s'han calculat prenent com a base la població estimada.
(1) Any 2015 per a l'UE-28, França i Espanya.

Font: Eurostat / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

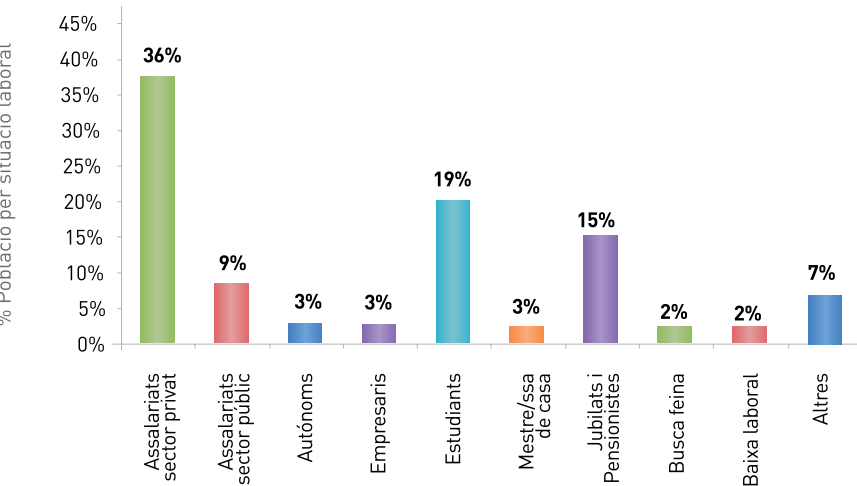
MERCAT DE TREBALL

SITUACIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ

L'elevada presència d'activitats terciàries a l'economia i, sobretot, de les vinculades al turisme comporta l'existència d'uns models de contractació flexibles i una elevada estacionalitat de l'ocupació.

En aquest context, la distribució de la població per situació laboral mostra que, segons dades del 2016, el 45% són assalariats i el 6% són empresaris o autònoms, mentre que el percentatge de població en situació de desocupació és relativament reduït —el 2% de la població estava en situació de buscar feina l'any 2016.

Distribució de la població per situació laboral (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística (EPF / EFT).

ASSALARIATS PER SECTOR

La població assalariada a Andorra és de 36.604 persones l'any 2016. Per grans sectors d'activitat, el de serveis és el més important, amb el 87,4% dels ocupats. El segueixen la construcció (7,7%) i més lluny la indústria (4,4%), mentre que el sector primari representa un escàs 0,5% de l'ocupació assalariada. Entre les activitats terciàries, destaca el volum de població ocupada en el comerç (23,9% del total d'assalariats) i en activitats directament relacionades amb

el turisme, com és l'hoteleria (12,8%). També és rellevant el pes de l'ocupació a l'Administració pública i a les activitats immobiliàries, de lloguer i serveis empresarials —de l'ordre de l'11,8% i del 12,5% respectivament—, i el de les activitats de caire social (educació, sanitat i altres serveis socials), que en conjunt representen el 14,3% del total d'assalariats a Andorra.

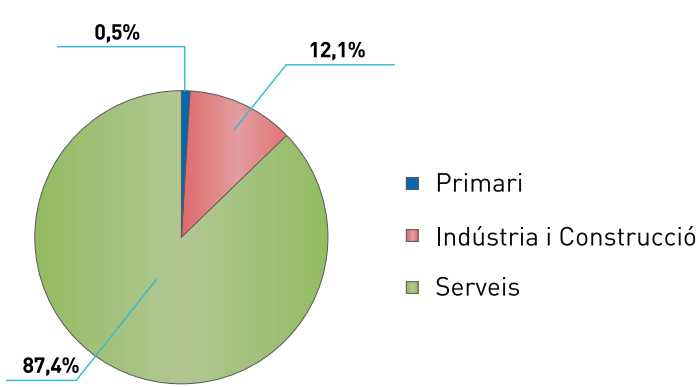
Nombre d'assalariats

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	146	148	164	171	4,5%	0,5%
Indústria	1.783	1.667	1.434	1.454	1,5%	4,0%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	149	158	157	160	2,1%	0,4%
Construcció	6.723	4.491	2.758	2.816	2,1%	7,7%
Comerç i reparació de vehicles	11.142	9.732	8.667	8.754	1,0%	23,9%
Hoteleria	5.635	4.862	4.553	4.702	3,3%	12,8%
Transport i comunicacions	1.228	1.154	1.056	1.102	4,3%	3,0%
Sistema financer	1.515	1.661	1.960	1.947	-0,7%	5,3%
Immobiliàries i serveis empresarials	3.885	4.078	4.358	4.571	4,9%	12,5%
Administració pública i seguretat social	3.821	4.355	4.405	4.317	-2,0%	11,8%
Educació	536	563	552	585	6,0%	1,6%
Activitats sanitàries, veterinaris, serveis socials	1.349	1.669	1.807	1.926	6,6%	5,3%
Altres activitats socials i serveis personals	2.335	2.398	2.655	2.733	2,9%	7,5%
Altres	1.482	1.614	1.402	1.364	-2,7%	3,7%
TOTAL	41.727	38.552	35.928	36.604	1,9%	100%

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

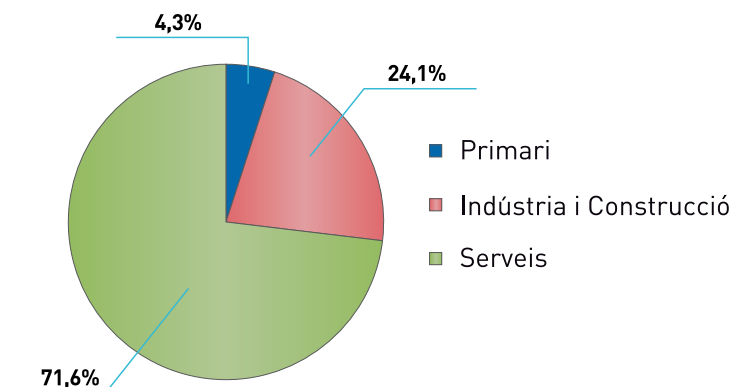
DISTRIBUCIÓ DELS ASSALARIATS PER SECTORS

Distribució dels assalariats per sectors a Andorra (2016)

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

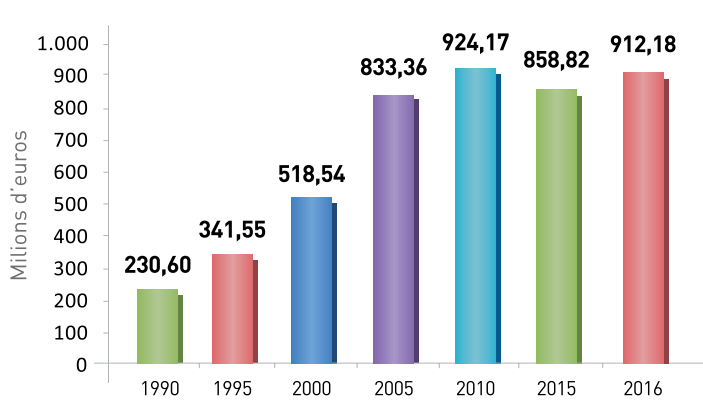
Distribució dels assalariats per sectors a UE-28 (2016)

Font: Eurostat.

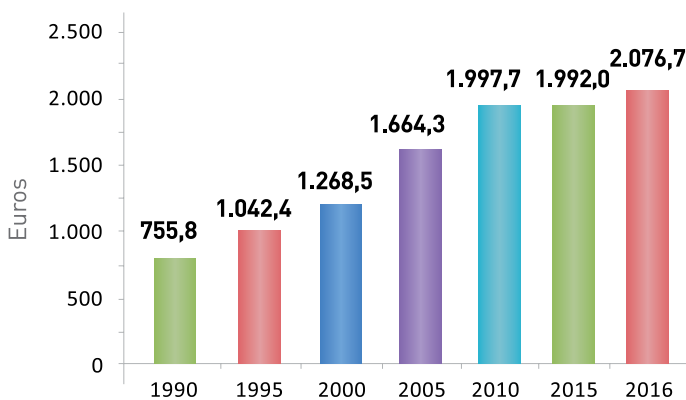
SALARIS

Massa salarial (1990-2016)

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Salari mitjà (1990-2016)

SALARI MÍNIM

El Govern fixa periòdicament, com a mínim un cop a l'any, el salari mínim interprofessional (SMI), mitjançant un decret específic. La política habitual és prendre com a referència l'IPC de l'any anterior.

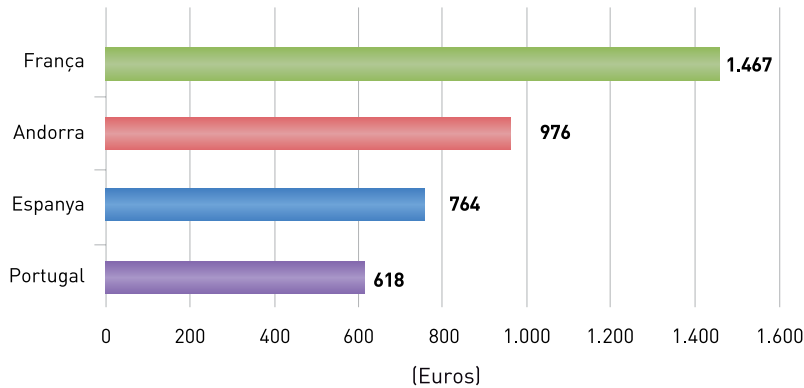

Salari mínim interprofessional (SMI) i IPC

	SMI mensual (€)	SMI % var. anual	IPC
1990	458,4	10,5%	n/d
1995	615,7	6,5%	n/d
2000	689,6	3,3%	4,3%
2005	812,9	3,8%	3,1%
2010	915,2	0,0%	1,6%
2015	962,0	0,0%	-0,9%
2016	975,9	1,4%	0,4%
2017	991,5	1,6%	2,6%

Font: Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior; Departament de Treball. Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Salari mínim (2016)

Font: Eurostat / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

SERVEI D'OCUPACIÓ

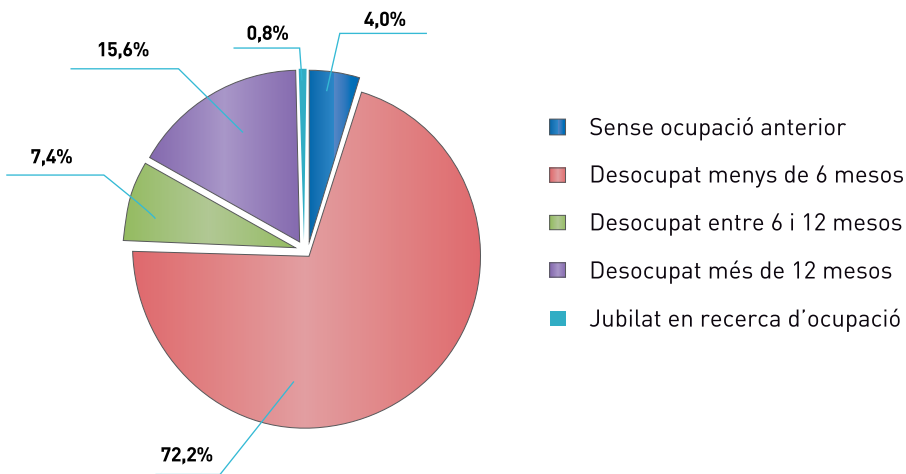
El Servei d'Ocupació és un servei públic i gratuït, que té com a finalitat propiciar i executar la intermediació laboral en un marc d'adequació qualitativa i quantitativa entre l'oferta i la demanda de treball consignades al mateix Servei, i proporcionar al Govern una informació suficient en matèria d'oferta i demanda de treball perquè pugui exercir les seves competències i complir els seus objectius en matèries d'ocupació i d'integració social.

Servei d'ocupació (mitjanes anuals)

	2010	2015	2016	Variació 2016/2015
Demandants en cerca de treball	510	569	480	-15,6%
Demandants en cerca de millora de treball	152	158	128	-19,0%
Beneficiaris de la prestació de desocupació	55	57	51	-10,5%
Llocs de treball oferts	272	482	746	54,8%

Font: Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior; Departament de Treball / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Demandants en recerca de feina per situació laboral (2016)

Font: Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior; Departament de Treball / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

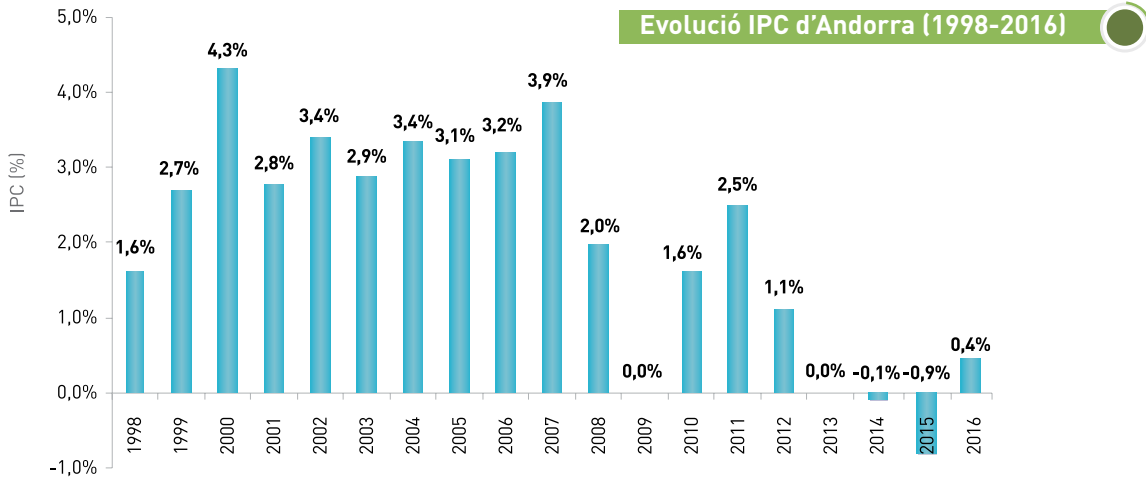
PREUS DE CONSUM

ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

La inflació andorrana mostra una evolució molt compassada amb el comportament dels preus de consum a les economies veïnes i, molt especialment, amb Espanya. Des que l'any 1998 es va iniciar a Andorra el càlcul de l'índex de preus de consum (IPC), la inflació mitjana ha estat del 2,0% anual, una evolució relativament moderada i lleugerament inferior a l'espanyola (2,2%), tot i que superior a la de la zona euro (1,7%) i a la de França (1,5%) en el mateix període.

L'índex general de preus de consum s'ha situat el mes de desembre del 2016 en el +0,4% anual, un registre positiu que suposa un clar gir alcista en relació amb la caiguda de preus registrada el 2015 (-0,9%) i el 2014 (-0,1%). El repunt dels preus al llarg del 2016 s'explica en bona part per l'impacte de l'augment de preus del component energètic, i també per la millora progressiva de l'activitat econòmica. En relació amb els països del nostre entorn, la dada d'inflació d'Andorra s'ha situat per sota de la del conjunt de la zona euro (+1,1% d'inflació harmonitzada) i de l'índex de França (+0,6%), i també ha quedat 1,2 punts per sota de la dada d'Espanya (+1,6%), d'on provenen la major part dels béns de consum.

Per la seva banda, la inflació subjacent, que exclou els components més volàtils –els aliments frescos i els productes energètics–, ha retrocedit cinc dècimes respecte a l'any anterior, fins a situar-se en el +0,1%, el valor més baix de l'últim quinquenni.

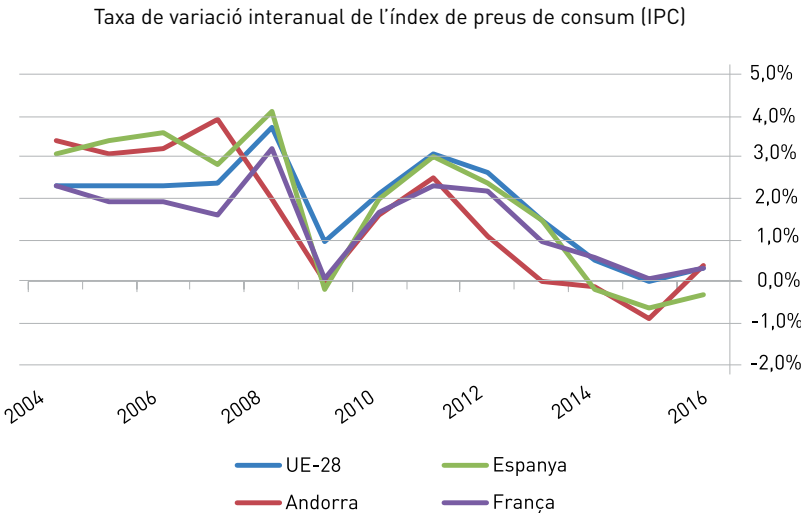
Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

IPC-grups d'activitat

	Ponderacions 2016	Variacions anuals 2016
Aliments, begudes i tabac	1.707	0,5%
Roba i calçat	452	-4,6%
Habitatge, aigua, gas, electricitat	2.488	0,1%
Mobles i estris domèstics	549	0,2%
Salut	288	0,6%
Transport	2.112	0,9%
Esbarjo, espectacles i cultura	603	-0,2%
Ensenyament	82	1,6%
Hotels, cafès i restaurants	686	1,9%
Béns i serveis diversos	1.033	-0,1%
Índex general	10.000	0,4%
Inflació subjacent	8.213	0,1%
Productes petrolers	616	2,1%
Serveis	2.930	1,0%

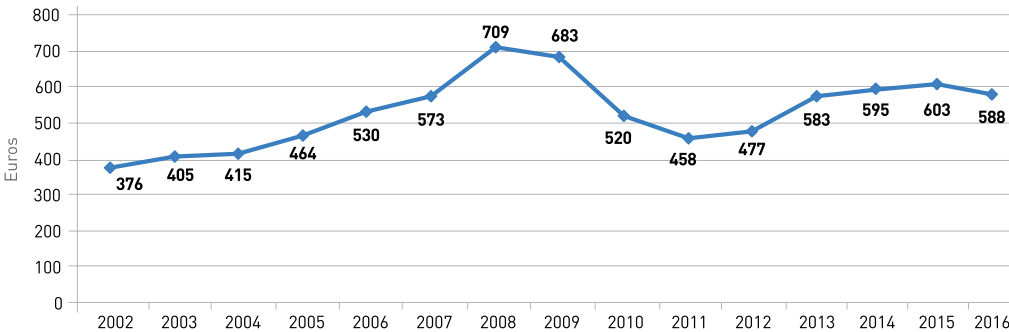
Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Evolució de la inflació a Andorra, Espanya, França i la UE-28

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística / EUROSTAT.

Preu mitjà del lloguer d'habitatges (2002-2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

SECTOR PÚBLIC

El sector públic andorrà està constituït per l'Administració general, per set administracions comunals –una per a cadascuna de les set parròquies en què es divideix el territori andorrà–, per la Caixa Andorrana de la Seguretat Social (CASS), per les entitats parapúbliques, de dret públic i altres organismes i per les societats públiques participades per l'Administració general. **L'Administració general i els comuns gestionen per aquest 2016 en conjunt més de 1.253 milions d'euros de despesa**, xifra a la qual se suma una despesa de la CASS i del Fons de Reserva de Jubilació de prop de 334 milions d'euros, de les entitats parapúbliques, de dret públic i altres organismes¹ per un import de més de 128 milions d'euros i de les societats públiques participades per l'administració pública² per un import de més de 251 milions d'euros.

La principal font d'ingressos estatals són els impostos indirectes, que representen el 66,3% del total d'ingressos no financers. Els ingressos per impostos directes han crescut de manera significativa els darrers anys com a conseqüència de les noves figures tributàries que es van començar a aplicar el 2012; així el pes d'aquesta partida l'any 2016 ha augmentat fins al 18,9% del total d'ingressos no financers. Pel que fa a les despeses, l'Administració general gasta entorn del 88% dels recursos no financers en despeses corrents (personal, consum de béns i serveis, transferències, etc.). La resta es destina a inversions reals (10,7%) i a transferències de capital (1,4%).

Administració general				
LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST	2005	2010	2015	2016
Resultat pressupostari de caixa	-40,8	-52,9	-13,3	22,6
Grau d'execució de despeses no financeres	96,3%	101,5%	95,0%	98,3%
Grau d'execució d'ingressos no financers	98,0%	85,0%	97,9%	111,1%
Despeses (milions €)				
Despeses corrents	175,6	233,6	300,2	365,9
Despeses de capital	121,0	123,3	103,9	50,3
Amortització de deute i adquisició actius	188,3	246,6	389,7	713,3
Ingressos (milions €)				
Ingressos per impostos i taxes	232,1	293,1	366,2	398,3
Altres ingressos	23,7	10,9	24,6	40,5
Adquisició de deute i actius financers	260,2	338,3	386,3	730,2

Font: Ministeri de Finances; Departament de Pressupost i Patrimoni.

¹ AREB, INAF, SAAS, EFPEM, IEA, UdA, FNJA, SDADV, CRAJ, AGAD, Tribunal Constitucional, Consell Superior de la Justícia i Consell General.

² Andorra Telecom SAU, FEDA, Ramaders d'Andorra SA, Centre de Tractament de Residus d'Andorra SA (CTRA,SA), Ràdio i Televisió d'Andorra SA (RTVA,SA), Andorra turisme SAU i Andorra Desenvolupament i Inversió (ADI, SAU).

En el cas de les administracions comunals, els ingressos totals liquidats han assolit la xifra de 139,5 milions d'euros el 2016. Per capítols, les transferències de capital es mantenen com la partida més important amb una participació del 27,3% sobre el total d'ingressos no financers, i el capítol de taxes i altres ingressos com la partida d'ingressos corrents més important per als comuns amb un pes del 27,0%. Pel que fa a les despeses, la inversió representa al voltant del 9,3% del total de despeses no financeres, mentre que les despeses de personal (49,5%) i de consum de béns i serveis (33,6%) absorbeixen l'altra part important dels recursos dels comuns.

Administracions locals (comuns)				
LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST	2005	2010	2015	2016
Resultat pressupostari de caixa	2,4	19,1	22,9	42,8
Grau d'execució de despeses	87,2%	83,9%	95,4%	88,8%
Grau d'execució d'ingressos	99,4%	91,7%	104,3%	108,3%
Despeses (milions €)				
Despeses corrents	80,2	99,5	88,2	87,3
Despeses de capital	43,3	15,1	21,4	9,4
Amortització de deute i adquisició actius	19,7	14,7	15,9	26,9
Ingressos (milions €)				
Ingressos per impostos i taxes	58,2	69,9	62,5	69,5
Altres ingressos	67,7	63,9	70,1	70,0
Adquisició de deute i actius financers	9,7	0,0	4,0	0,0

*Liquidacions dels pressupostos comunals agregades: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria, Escaldes-Engordany.

Font: Comuns.

Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS)

LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST	2005	2010	2015	2016
Resultat pressupostari de caixa	35,9	29,5	40,8	49,3
Grau d'execució de despeses	94,3%	107,6%	100,6%	111,0%
Grau d'execució d'ingressos	87,9%	117,4%	101,9%	105,0%
Despeses (milions €)				
Despeses corrents	123,7	189,0	221,2	233,9
Despeses de capital	0,3	1,5	0,7	49,4
Amortització de deute i adquisició actius	30,9	56,4	43,0	50,1
Ingressos (milions €)				
Ingressos per cotitzacions i taxes	158,3	208,8	212,2	235,7
Altres ingressos	1,6	11,3	50,5	96,9
Adquisició de deute i actius financers	0,0	26,9	5,1	2,7

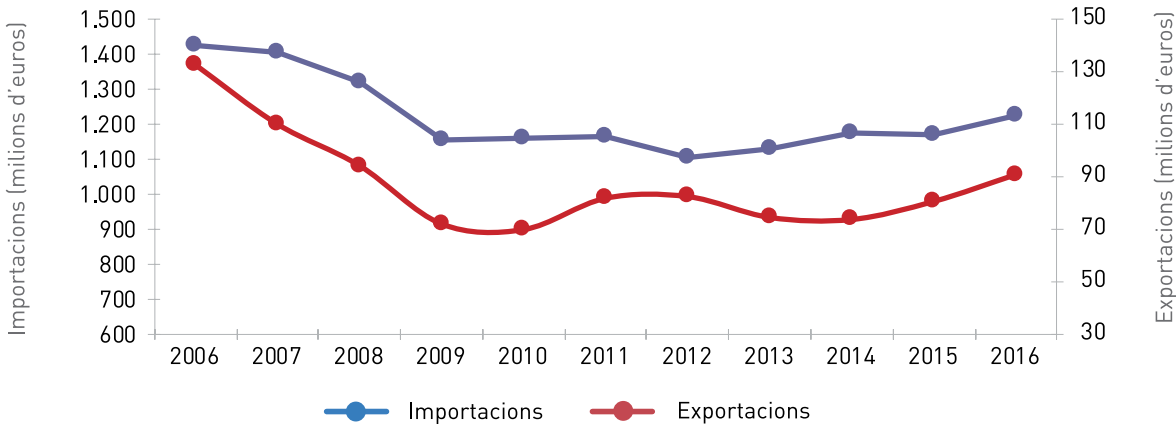
Font: CASS.

Economia
molt oberta al
món

SECTOR EXTERIOR

El comerç exterior té un pes molt important sobre l'activitat econòmica d'Andorra i, més particularment, el volum d'importacions. Així, la demanda interna de béns depèn fortament de les compres a l'exterior, alhora que el pes relativament reduït de la indústria en l'economia andorrana comporta un volum d'exportacions bastant menys important. Com a resultat, Andorra presenta estructuralment un elevat dèficit comercial i una taxa de cobertura de les exportacions molt baixa.

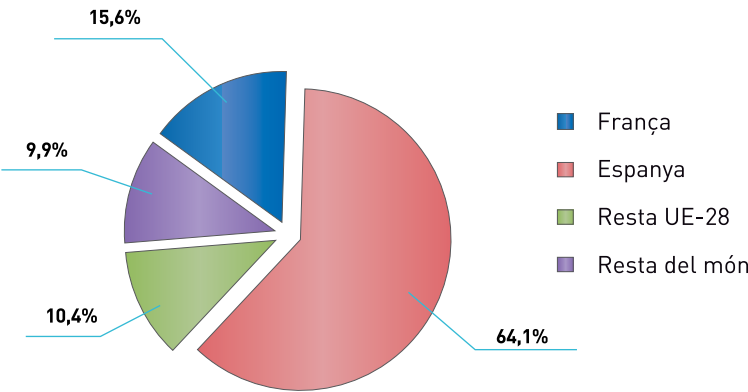
Comerç exterior (2006-2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament de Tributs i de Fronteres.

Els dos principals socis comercials d'Andorra són Espanya i França. A principis dels anys noranta, aquests dos països tenien participacions similars en els fluxos de comerç exterior andorrà, però en els últims anys les relacions comercials amb Espanya han experimentat un dinamisme més gran que les de França, fet que ha desequilibrat la balança a favor d'Espanya.

Distribució geogràfica de les importacions (2016)

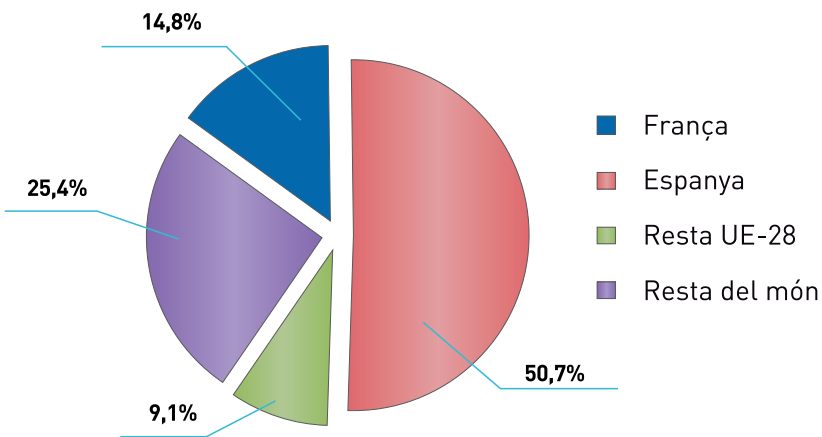
Font: Ministeri de Finances; Departament de Tributs i de Fronteres.

Importacions de béns (euros)

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Alimentació	180.598.454	166.745.809	176.404.958	184.794.184	4,8%	15,1%
Begudes i tabac	97.666.399	90.860.719	99.779.730	104.502.034	4,7%	8,5%
Industrial	158.184.246	113.039.531	118.569.404	123.561.627	4,2%	10,1%
Combustibles	66.014.202	117.361.452	103.966.591	81.459.617	-21,6%	6,6%
Farmàcia i perfumeria	122.721.956	112.493.370	117.153.413	126.698.246	8,1%	10,3%
Vestit i calçat	184.335.860	171.947.434	154.942.515	156.068.867	0,7%	12,7%
Construcció	91.414.518	57.172.580	41.969.607	42.399.856	1,0%	3,5%
Joieria	43.826.457	30.121.780	42.087.018	64.362.158	52,9%	5,2%
Diversos	123.342.707	98.039.836	86.366.394	96.731.919	12,0%	7,9%
Electrònica	214.489.082	116.000.900	108.736.701	108.769.746	0,0%	8,9%
Transport	166.881.653	85.798.644	118.561.037	136.755.672	15,3%	11,2%
TOTAL	1.449.475.534	1.159.582.055	1.168.537.366	1.226.103.928	4,9%	100%

Font: Ministeri de Finances; Departament de Tributs i de Fronteres.

Distribució geogràfica de les exportacions (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament de Tributs i de Fronteres.

Exportacions de béns (euros)

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Alimentació	32.679.797	467.709	239.558	223.145	-6,9%	0,2%
Begudes i tabac	437.442	110.218	544.045	440.035	-19,1%	0,5%
Industrial	14.078.234	6.230.094	6.127.054	8.578.338	40,0%	9,5%
Combustibles	1.593	1.199	35.916	9.287	-74,1%	0,0%
Farmàcia i perfumeria	3.465.589	1.910.772	740.216	765.497	3,4%	0,8%
Vestit i calçat	7.062.949	9.769.162	9.588.383	8.874.398	-7,4%	9,8%
Construcció	4.473.974	6.224.193	5.471.661	4.168.874	-23,8%	4,6%
Joieria	3.647.787	4.173.360	8.769.760	11.172.013	27,4%	12,3%
Diversos	9.535.505	4.864.551	6.632.107	7.217.758	8,8%	8,0%
Electrònica	34.402.523	26.068.891	26.981.983	31.216.207	15,7%	34,4%
Transport	20.293.380	10.079.689	15.474.319	18.108.914	17,0%	19,9%
TOTAL	130.078.773	69.899.839	80.605.001	90.774.467	12,6%	100%

Font: Ministeri de Finances; Departament de Tributs i de Fronteres.

Predomini de la micro i petita i mitjana empresa

ESTRUCTURA EMPRESARIAL

Andorra té 8.051 empreses que ocupen un total de 36.604 persones. L'anàlisi de la distribució sectorial posa de manifest que els serveis tenen un pes molt elevat en el teixit empresarial andorrà (85,4% de les empreses i 87,4% dels assalariats l'any 2016) i superior al de totes les economies europees desenvolupades. La construcció és el segon sector en importància, amb

el 7,9% de les empreses i el 7,7% dels assalariats, mentre que la indústria i les activitats primàries tenen un pes molt més reduït. Sense considerar l'Administració pública, amb 35 empreses i 4.317 ocupats, la dimensió mitjana de l'empresa privada andorrana és de 3,9 empleats.

Nombre d'empreses per sector a desembre

	2015	2016	% total 2016
Primari	238	232	2,9%
Indústria i Energia	305	303	3,8%
Construcció	626	638	7,9%
Serveis	6.497	6.878	85,4%
Nombre d'empreses totals	7.666	8.051	100%

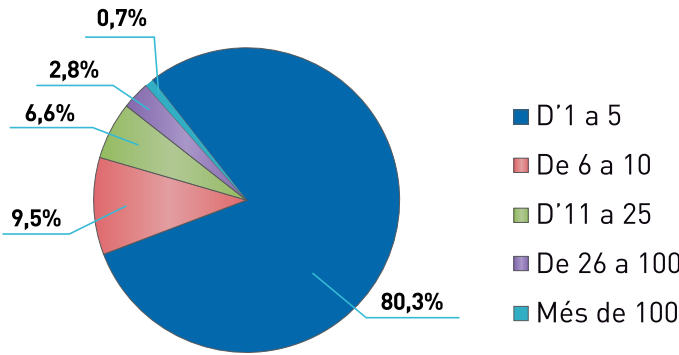
Nombre d'assalariats per sector (mitjana)

	2015	2016	% total 2016
Primari	164	171	0,5%
Indústria i Energia	1.591	1.615	4,4%
Construcció	2.758	2.816	7,7%
Serveis	31.415	32.001	87,4%
Nombre d'assalariats totals*	35.928	36.604	100%

*Nota: La suma del detall per sectors potser que no coincideixi amb la del total perquè una mateixa persona pot aparèixer en diferents sectors de forma que la suma de sectors sumi una persona.
Font: CASS.

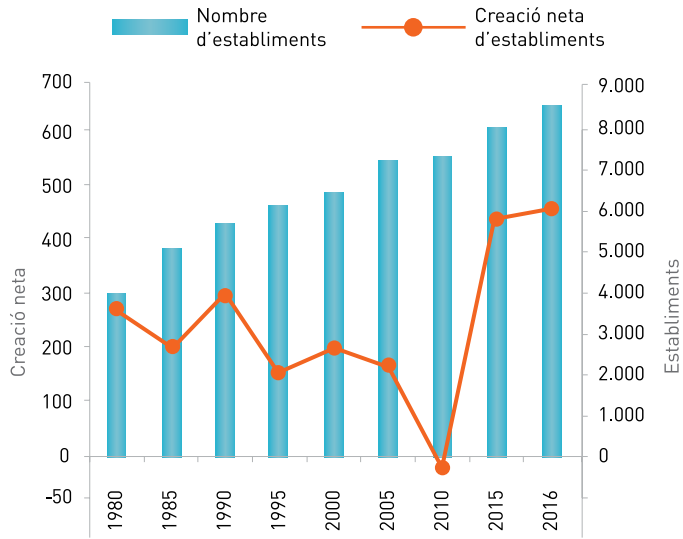
El predomini de les empreses de serveis, de dimensió mitjana més petita, comporta que el 80,3% de les empreses tinguin una plantilla d'un a cinc treballadors, mentre que només el 0,7% ocupa més de cent treballadors.

Distribució de les empreses per nombre d'ocupats (2016)

Font: CASS.

Establiments (1980-2016)

Font: Ministeri d'Economia, Competitivitat i Innovació; Servei de Comerç i d'Inspeccions.

Establiments per sector

	2015	2016	Variació 2016/2015
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	43	44	2,3%
Indústries manufactureres i extractives	363	370	1,9%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	5	5	0,0%
Construcció	808	830	2,7%
Comerç i reparació de vehicles de motor	2.800	2.881	2,9%
Hoteleria i restauració	991	1.029	3,8%
Transport, emmagatzematge i comunicacions	414	408	-1,4%
Sistema financer	166	170	2,4%
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	1.687	1.935	14,7%
Educació	91	106	16,5%
Activitats sanitàries i veterina-ries, serveis socials	186	200	7,5%
Altres activitats socials i de serveis prestats a la comunitat	528	556	5,3%
TOTAL	8.082	8.534	5,6%

Font: Ministeri d'Economia, Competitivitat i Innovació; Servei de Comerç i d'Inspeccions.

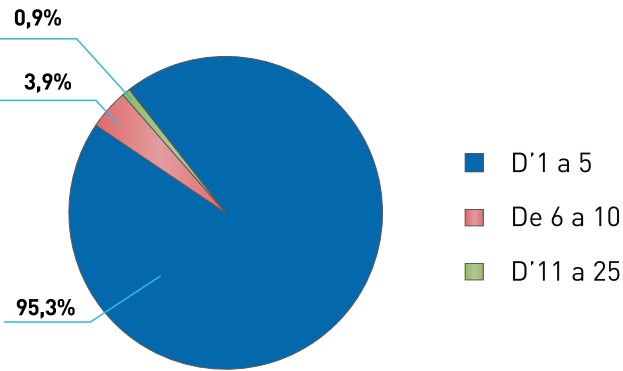
Un sector primari especialitzat que aposta per cultius nous, de qualitat i d'alt valor afegit

AGRICULTURA i RAMADERIA

Sector primari

	2015	2016	Variació 2016/2015
Nombre d'empreses	238	232	-2,5%
Nombre d'assalariats (mitjana)	164	171	4,3%

Distribució de les empreses del sector primari per nombre d'ocupats (2016)

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

L'agricultura és un dels sectors tradicionals de l'economia andorrana, que està fonamentada en la producció de tabac i la ramaderia; aquests són sectors clau per mantenir l'ecosistema i el paisatge andorrà i s'erigeixen com una de les bases de l'atractiu turístic del país que sustenten el potent sector serveis.

Destaca el fet que, en els últims anys, hi ha hagut diverses iniciatives del sector privat, amb el suport del sector públic, per diversificar l'activitat i introduir cultius nous, amb l'objectiu d'aprofitar millor el rendiment de les terres del país.

En l'actualitat, a Andorra s'estan desenvolupant diversos productes complementaris d'alta qualitat amb un component d'identitat nacional i amb un alt valor afegit; aquest és el cas de les trufes, del vi, de la mel, de la carn de pollí, de productes de l'horta, etc.

A Andorra hi ha 232 empreses i 171 treballadors assalariats que es dediquen a les activitats primàries, xifres que representen tan sols el 2,9% i el 0,5% del total, respectivament.

L'estructura empresarial del sector es caracteritza per una dimensió molt petita de les empreses, inferior al conjunt de l'economia. Així, el 95,3% de les empreses tenen cinc o menys treballadors i només el 0,9% disposa d'una plantilla superior a deu treballadors.

Cabana ramadera

	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Braus	65	66	1,5%	1,3%
Vaques	1.471	1.519	3,3%	29,1%
Total bovins	1.536	1.585	3,2%	30,4%
Animals de treball	0	0	0,0%	0,0%
Sementals	129	141	9,3%	2,7%
Eugues	515	516	0,2%	9,9%
Total equins	644	657	2,0%	12,6%
Marrans	83	75	-9,6%	1,4%
Ovelles	2.932	2.652	-9,5%	50,9%
Total ovins	3.015	2.727	-9,6%	52,3%
Bocs	21	19	-9,5%	0,4%
Cabres	267	223	-16,5%	4,3%
Total cabrums	288	242	-16,0%	4,6%
TOTAL (caps de bestiar adult)	5.483	5.211	-5,0%	100%

Font: Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Departament d'Agricultura.

Producció de tabac

	Quantitat (kg)
1985	538.264
1990	767.859
1995	919.736
2000	324.207
2005	315.215
2010	237.485
2012	235.792
2013	234.176
2014	238.084
2015	242.637
2016	244.084

Font: Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Departament d'Agricultura.

INDÚSTRIA

El sector industrial té un pes molt reduït en l'economia andorrana, en concentrar només el 3,8% de les empreses i el 4,4% dels assalariats. La indústria tradicional està orientada principalment al subministrament del mercat intern. Tanmateix, cal remarcar que a Andorra, aquests darrers anys, s'està desenvolupant un sector industrial d'alt valor afegit amb una clara vocació internacional.

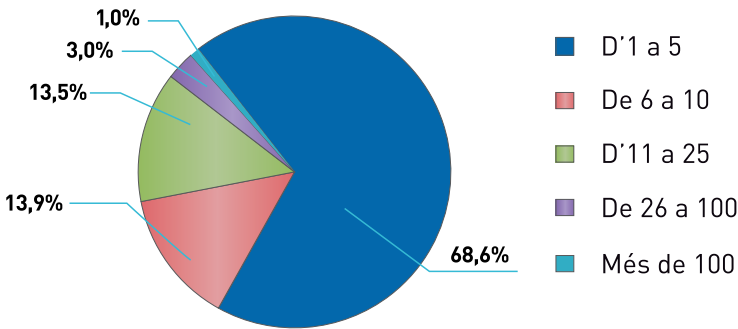
De les 303 empreses industrials andorranes hi ha tres indústries extractives i set que es dediquen a activitats de producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua, mentre que la resta són empreses pròpiament manufactureres. Entre aquestes, les activitats amb un pes més important són: indústries del tabac, que ocupen el 14,8% del total d'assalariats del sector industrial; les indústries de productes alimentaris i begudes (14,6%) i les indústries de l'edició, les arts gràfiques i la reproducció de suports enregistrats (12,4%).

L'estructura empresarial del sector es caracteritza per una dimensió mitjana de les empreses superior a la del conjunt de l'economia, tot i que, en general, predomina la petita empresa. Així, el 68,6% de les empreses té cinc o menys treballadors i només el 4,0% té una plantilla superior als 25 treballadors.

Sector Indústria i energia

	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Nombre d'empreses	305	303	-0,7%	100%
Indústries extractives	3	3	0,0%	1,0%
Indústries manufactureres	295	293	-0,7%	96,7%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	7	7	0,0%	2,3%
Nombre d'assalariats (mitjana)	1.591	1.615	1,5%	100%
Indústries extractives	2	3	50,0%	0,2%
Indústries manufactureres	1.432	1.452	1,4%	89,9%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	157	160	1,9%	9,9%

Distribució de les empreses industrials per nombre d'ocupats (2016)

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Nombre d'assalariats en el sector industrial (2016)

	Nombre d'assalariats	% total 2016
Indústria extractiva	3	0,2%
Indústries de productes alimentaris i begudes	236	14,6%
Indústries del tabac	239	14,8%
Indústries tèxtils i de confecció	37	2,3%
Indústries de la fusta i el paper	118	7,3%
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	200	12,4%
Indústries químiques	117	7,2%
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	15	0,9%
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	34	2,1%
Metal·lúrgia i fabricació de productes metàl·lics	119	7,4%
Fabricació maquinària, material elèctric i electrònic	135	8,4%
Fabricació d'instruments medicoquirúrgics i de precisió	161	10,0%
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i altres materials de transport	2	0,1%
Fabricació de mobles	25	1,5%
Reciclatge	13	0,8%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	122	7,6%
Captació, depuració i distribució d'aigua	39	2,4%
TOTAL	1.615	100%

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

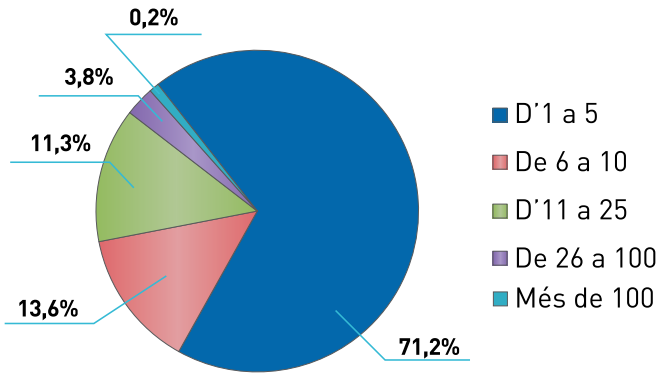
CONSTRUCCIÓ

El sector de la construcció té un pes significatiu en l'economia andorrana, en termes relatius a altres països desenvolupats, tot i haver perdut pes en els darrers anys, com a conseqüència de la crisi immobiliària. En concret, el sector de la construcció representa actualment el 5,8% del VAB total d'Andorra, davant del 12,6% que representava l'any 2006, i concentra el 7,7% dels assalariats i el 7,9% de les empreses.

L'estructura empresarial del sector es caracteritza per una dimensió mitjana de les empreses superior a la del conjunt de l'economia. Malgrat tot, són majoritàries les petites empreses, a falta de grans grups constructors. Així, el 71,2% de les empreses tenen cinc o menys treballadors, mentre que només el 4,0% disposa d'una plantilla superior a 25 treballadors.

Sector construcció			
	2015	2016	Variació 2016/2015
Nombre d'empreses	626	638	1,9%
Nombre d'assalariats (mitjana)	2.758	2.816	2,1%

Distribució de les empreses de construcció per nombre d'ocupats (2016)

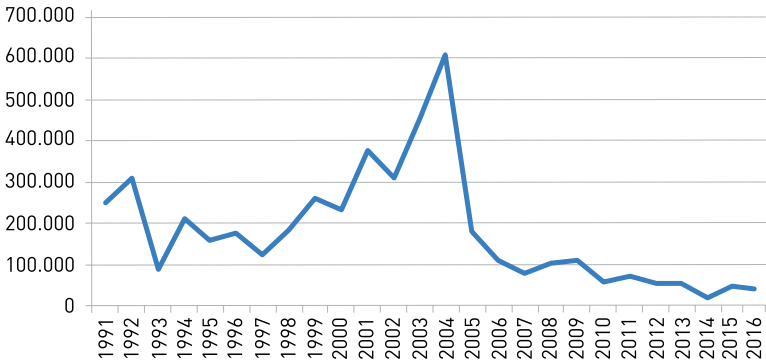

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

L'any 2016, l'activitat constructora, tot i que s'ha mantingut estancada en nivells baixos, ha consolidat un canvi de tendència cap a una tònica de més estabilitat, després d'un llarg període de crisi profunda. La superfície autoritzada per a l'edificació ha estat de 41.677 m² l'any 2016, distribuïda entre apartaments (29,0%), xalets (44,8%) i altres edificis (26,3%).

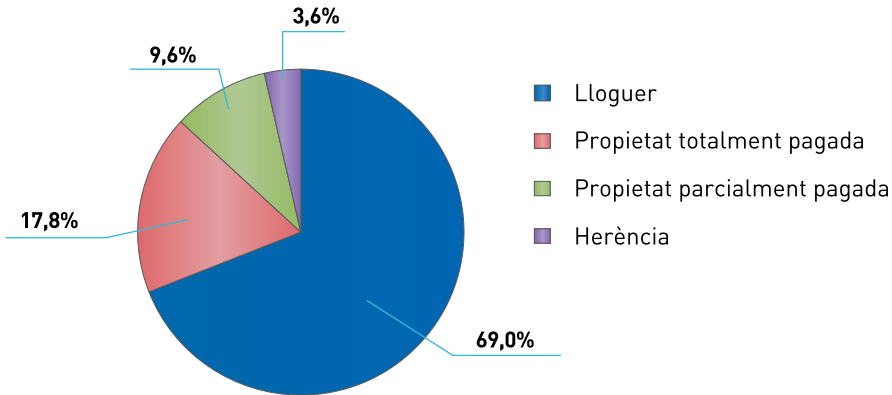
Un element destacable del mercat immobiliari andorrà és l'elevat pes del lloguer, en règim en què es troben el 69% dels habitatges del país, fet que facilita l'accés a l'habitatge als estrangers que vénen a treballar a Andorra. Els habitatges en propietat representen una mica més d'una quarta part (el 27,4%) i la resta correspon a herències (3,6%).

Superfície autoritzada per a l'edificació (m²)

Font: Ministeri d'Ordenament Territorial; Àrea d'Urbanisme.

Habitatges per règim de tinença (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística (EPF).

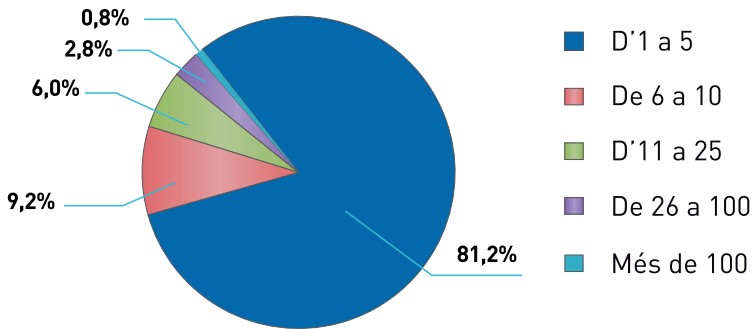
SERVEIS

Les característiques climàtiques i geogràfiques d'Andorra, juntament amb la manca de matèries primeres i de fonts energètiques, han impulsat un desenvolupament de l'economia andorrana basat en les activitats terciàries. Així, **els serveis són el sector més important de l'economia andorrana**, en concentrar el 85,4% de les empreses i el 87,4% dels assalariats.

Dintre d'aquest ampli sector, les activitats més destacables són el comerç, amb el 27,4% dels treballadors i el 28,6% de les empreses de serveis, i **l'hoteleria**, que engloba el 14,7% i el 12,4%, respectivament. Altres activitats terciàries amb un pes significatiu sobre el total d'ocupació del sector són l'Administració pública (13,5%) i les activitats immobiliàries, de lloguer i serveis empresarials (14,3%).

L'estructura empresarial del sector de serveis es caracteritza pel predomini de la petita empresa. Així, el 81,2% de les empreses tenen cinc o menys treballadors i només el 3,6% disposa d'una plantilla superior als 25 treballadors.

Distribució de les empreses de serveis per nombre d'ocupats (2016)

Font: CASS.

Sector serveis

	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Nombre d'empreses	6.497	6.878	5,9%	100%
Comerç i reparació de vehicles de motor	1.892	1.964	3,8%	28,6%
Hoteleria	855	852	-0,4%	12,4%
Transport, emmagatzematge i comunicacions	281	287	2,1%	4,2%
Sistema financer	108	114	5,6%	1,7%
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	1.695	1.918	13,2%	27,9%
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	36	35	-2,8%	0,5%
Educació	80	94	17,5%	1,4%
Activitats sanitàries i veterinaris, serveis socials	397	448	12,8%	6,5%
Altres activitats	1.153	1.166	1,1%	17,0%
Nombre d'assalariats	31.415	32.001	1,9%	100%
Comerç i reparació de vehicles de motor	8.667	8.754	1,0%	27,4%
Hoteleria	4.553	4.702	3,3%	14,7%
Transport, emmagatzematge i comunicacions	1.056	1.102	4,4%	3,4%
Sistema financer	1.960	1.947	-0,7%	6,1%
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	4.358	4.571	4,9%	14,3%
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	4.405	4.317	-2,0%	13,5%
Educació	552	585	6,0%	1,8%
Activitats sanitàries i veterinaris, serveis socials	1.807	1.926	6,6%	6,0%
Altres activitats	4.057	4.097	1,0%	12,8%

Font: CASS / Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

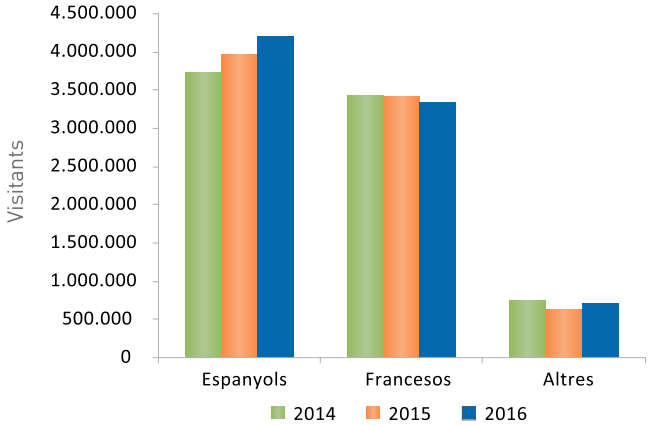

TURISME

VISITANTS I PERNOCTACIONS

El turisme és la font principal de recursos econòmics del país. Andorra té una àmplia oferta turística, especialitzada en les activitats d'hivern, gràcies al relleu muntanyenc del país, però que també rep una elevada afluència de visitants durant altres èpoques de l'any. **Durant el 2016, van visitar Andorra vuit milions de persones.** El 64,9% dels visitants van ser excursionistes —persones que no pernocten cap nit al país—, mentre que l'altre 35,1% van ser turistes —persones que hi pernocten almenys una nit. Per nacionalitats, la gran majoria de visitants són espanyols o francesos. Aquestes xifres situen el nombre de pernoctacions totals anuals per sobre dels vuit milions.

Visitants per procedència

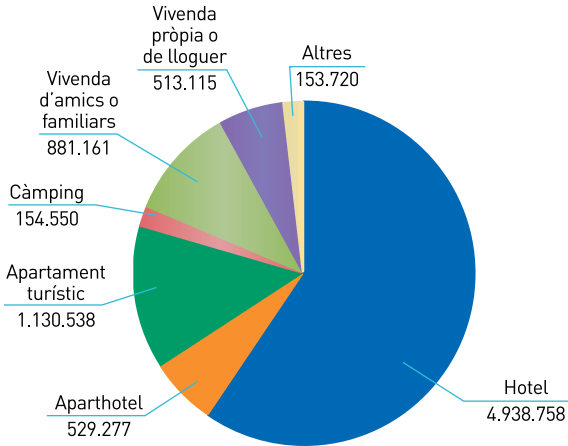
Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Visitants totals

	2013	2014	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Turistes	2.328.124	2.363.436	2.663.341	2.818.875	5,8%	35,1%
Excursionistes	5.348.108	5.433.334	5.187.070	5.206.390	0,4%	64,9%
Total visitants	7.676.232	7.796.770	7.850.411	8.025.265	2,2%	100%

*Turista: visitant que almenys pernocta una nit al país. Excursionista: visitant que entra i surt del país el mateix dia.
Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

Pernoctacions per tipus d'allotjament (2016)

Font: Ministeri de Finances; Departament d'Estadística.

ALLOTJAMENTS TURÍSTICS

En el sector del turisme els diferents tipus d'allotjament desenvolupen un paper fonamental. **El Principat d'Andorra disposa de 235 allotjaments turístics de diverses categories,** amb una disponibilitat de 32.963 llits. Aquesta oferta es complementa amb la tipologia d'allotjament anomenada "Apartaments moblats", que compta amb 2.229 apartaments que ofereixen un total de 11.146 llits i altres tipus d'allotjaments turístics com càmpings, cases de colònies, refugis de muntanya, etc.

Nombre d'allotjaments turístics per tipus i categoria

	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★	Total
Pensió	4	3				7
Hostal o residència	2	8				10
Apartment turístic	3	11	13	1		28
Aparthotel	3	4	13	3		23
Hotel		25	75	58	9	167
TOTAL	12	51	101	62	9	235

Font: Ministeri de Turisme.

Altres allotjaments turístics

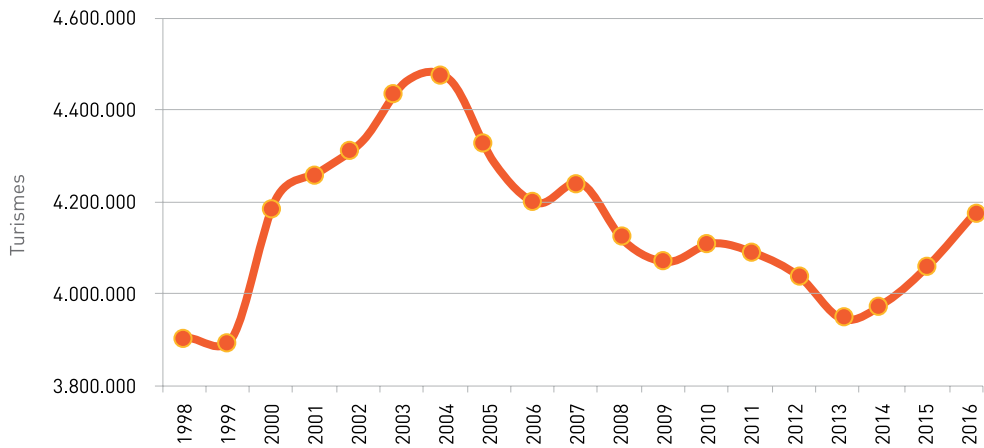
	★	★★	★★★	★★★★	★★★★★	Total
Apartaments moblats						
Apartaments	532	1.364	287	46		2.229
Llits	2.615	6.750	1.486	295		11.146
Càmpings	3	5				8
Cases de Colònies	1					1
Refugis de Muntanya	24	4				28
Albergs de Joventut	4					4
Xalets turístics			4	2		6
Allotjaments rurals			3	4		7

Font: Ministeri de Turisme.

ENTRADA DE VEHICLES PER FRONTERA

Entrada de vehicles (turismes)

Entrada de vehicles per frontera

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015	% total 2016
Francoandorrana	1.431.385	1.286.873	1.354.336	1.345.298	-0,7%	31,7%
Hispanoandorrana	3.064.555	2.944.876	2.805.866	2.895.093	3,2%	68,3%
TOTAL	4.495.940	4.231.749	4.160.202	4.240.391	1,9%	100%

Font: Ministeri d'Ordenament Territorial; Agència de Mobilitat.

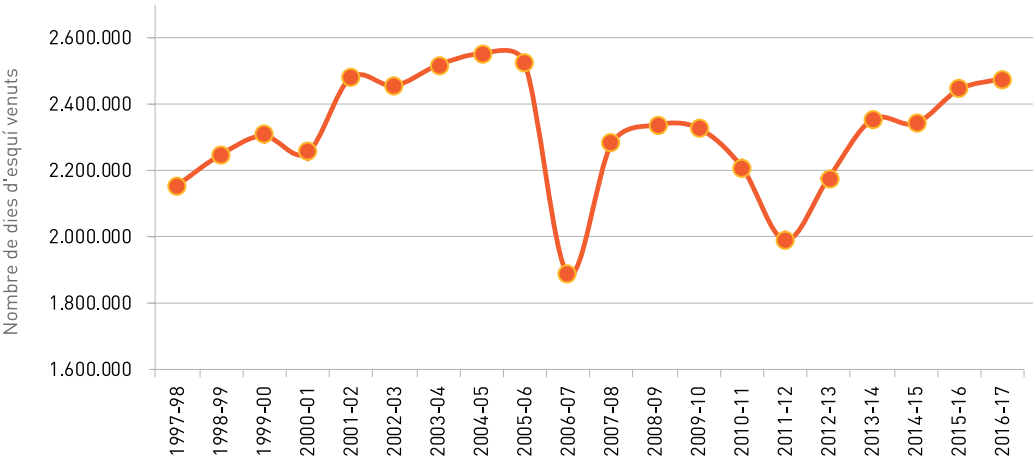
OFERTA TURÍSTICA

Esquí

Andorra té tres dominis dedicats als esports de neu: **Grandvalira, Vallnord i Naturlàndia**, que cobreixen la totalitat de les activitats de neu, amb 318 kilòmetres de pistes i un total de més de 3.075 hectàrees de zones esquiables. Els dominis

Grandvalira i Vallnord apleguen la major concentració de remuntadors mecànics per metre quadrat del món, amb una capacitat de transport de més de 160.000 persones per hora.

DIES D'ESQUÍ VENUTS PER TEMPORADA (1995-2017)

Font: Ski Andorra.

DOMINIS ESQUÍ

		Km. de pistes	Remuntadors (pers/hr)	Forfet diari (preu mitjà)	Forfet 5 dies (preu mitjà)
GRANDVALIRA		210	106.950	47,0 €	207,5 €
VALLNORD	Pal - Arinsal	63	38.480	37,0 €	180,0 €
	Ordino - Arcalís*	30	16.510	37,0 €	165,0 €
NATURLÀNDIA		15		14,0 €	

* En temporada baixa el preu diari del forfait és de 25,0 € i el preu de 5 dies és de 127,5 €.
Font: Ski Andorra i Naturlàndia.

ANDORRA, UNA ECONOMIA AVANÇADA

Termoludisme

Aquesta oferta turística característica del país té en **Caldea** un dels principals centres termolúdics d'Europa. Caldea, amb una superfície aproximada de 42.745 metres quadrats, es va inaugurar al març de 1994. El projecte –dissenyat per l'arquitecte francès Jean-Michel Ruols– respon a la voluntat del Comú d'Escaldes-Engordany d'utilitzar la riquesa de les aigües termals del seu territori amb una filosofia diferent a la dels tradicionals balnearis.

Així, es va crear el concepte de termoludisme, entès com la utilització de les propietats de l'aigua termal per descansar, recuperar la vitalitat i el benestar.

L'oferta de Caldea es presenta en tres espais principals: l'espai termolúdic, que consisteix en diferents tipus de banys i que ha estat dissenyat per a l'entreteniment en aigües termals; l'INÚU, situat al mateix edifici, que és el nou espai *wellness adults only*, concebut per a la desconexió i el benestar integral; i LIKIDS, spa d'accés exclusiu per a nens i nenes de 3 a 8 anys. Caldea rep anualment prop de 400.000 visitants i és el domini termal més gran del sud d'Europa.

La modalitat turística del termoludisme es pot gaudir, a més, en diferents punts del país, principalment en establiments hotelers de prestigi que a les seves instal·lacions concedeixen un important protagonisme als espais *wellness*.

Parc ecotemàtic

Naturlàndia s'ubica en un entorn de plena natura, amb panoràmiques excepcionals. Esquí de fons a 2.050 metres d'alçada, parc de tobogans de neu únic als Pirineus, l'espai Tobotronc, poblat de gossos nòrdics i tot un conjunt de múltiples activitats conformen una oferta turística de neu original i difícilment equiparable en entorns d'alta muntanya.

Naturlàndia ofereix paquets especials d'activitats per a grups d'adults, grups d'escolars, gent gran i col·lectius amb capacitats reduïdes, i també altres activitats d'incentivació per a empreses adaptades a cada necessitat.

L'oferta lúdica de Naturlàndia compta amb activitats durant la temporada d'hivern i també durant l'estiu.

Palau de gel

A camí entre la capital del país i Grandvalira, es troba **el Palau de Gel d'Andorra**, situat al centre del poble de Canillo.

El complex ofereix un ampli ventall d'activitats lúdiques i esportives, tant individuals com per a grups, amb els corresponents paquets especialitzats. A la pista de gel destaca, a més de la pràctica lúdica i esportiva de les diferents modalitats de patinatge, l'oferta de curses de kàrting sobre gel. Les instal·lacions es complementen amb una piscina i un complet espai fitness.

Altres ofertes turístiques

L'entorn de natura que envolta el Principat d'Andorra compta amb un espai natural, **la Vall del Madriu-Perafita-Claror**, declarat patrimoni mundial per la Unesco en la categoria de paisatge cultural, amb 4.247 hectàrees (el 10% de la superfície d'Andorra). A més, al país s'ubiquen **el parc natural de la Vall de Sorteny** (1.080 ha) i **el parc natural del Comapedrosa** (1.543 ha). A l'entorn natural del Principat es poden trobar fins a 72 pics per sobre dels 2.000 metres d'altura i més de 70 llacs i estanys. Un total del 87,5% del territori és d'alt valor paisatgístic.

A banda, i per la seva tradició històrica i cultural, el país compta amb més de 40 esglésies romàniques, 20 museus, 23 itineraris culturals, 29 refugis (4 dels quals guardats), 21 rutes cicloturístiques, 18 rutes ecoturístiques, 9 rocòdroms i 9 zones d'escalada amb més de 200 vies, 16 vies ferrades i 6 barrancs.

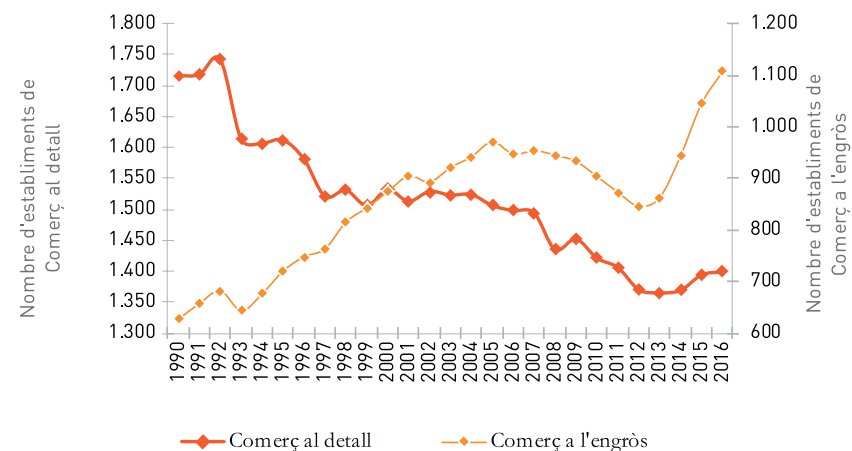
Scalada, un espectacle inspirat en Andorra que inclou diferents números acrobàtics, un vestuari impactant i uns jocs increïbles de llum, so i efectes especials. L'any 2016 va tenir lloc la quarta edició d'aquest espectacle, "Scalada Vision", amb una assistència de més de 100.000 espectadors.

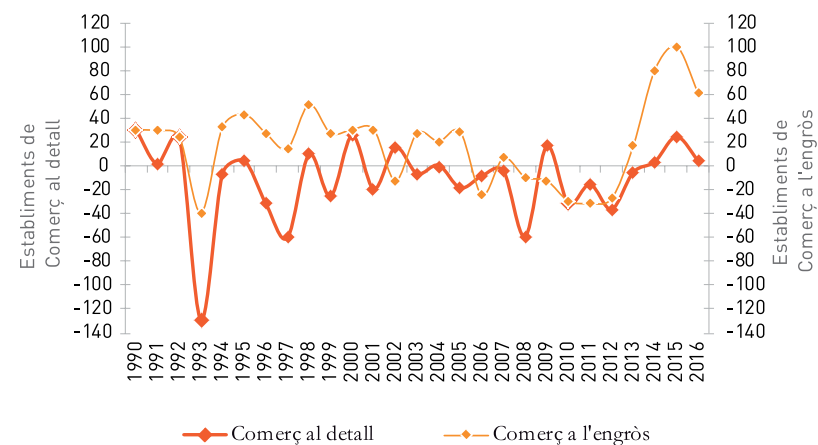
Comerç
viu i
innovador

COMERÇ

Establiments de comerç

Creació neta d'establiments de comerç

La tradició comercial d'Andorra és ben coneguda arreu d'Europa, gràcies a les prop de 1.400 botigues i comerços, la qualitat dels seus productes i els preus competitius. A tot això s'hi ha d'afegir la flexibilitat horària dels establiments i una oferta molt àmplia de productes i serveis.

La majoria dels comerços es concentren a Andorra la Vella, Escaldes-Engordany i a les fronteres del país.

Destaca l'oferta d'articles d'equipament personal (joieria, perfumeria, confecció, etc.), equipament per a la llar, esports i electrònica.

Els viatgers poden emportar-se per persona, sense pagar drets ni taxes a la duana, determinades quantitats o valor de productes comprats al Principat d'Andorra, sempre que no se sobrepassin els límits establerts i sempre que els productes siguin per a ús personal. Cal remarcar que les quantitats i els valors permesos poden variar segons l'edat (vegeu *Altres dades d'interès a la pàgina 39*).

El comerç és l'activitat que concentra la proporció més important dels treballadors dins del sector dels serveis, ocupant el 23,9% dels assalariats totals d'Andorra. Tanmateix, les empreses dedicades al comerç engloben el 24,4% del total de les empreses del país.

L'estructura empresarial de l'activitat del comerç es caracteritza pel predomini de la petita empresa: el 80,3% de les empreses tenen cinc o menys treballadors i només el 2,7% disposa d'una plantilla superior als 25 treballadors.

Un sector bancari amb més de 85 anys d'experiència

SISTEMA FINANCER

El sector financer andorrà és un dels principals pilars de l'economia andorrana. En conjunt, aquest sector comprèn 5 grups bancaris, 7 entitats financeres de gestió d'organismes d'inversió, 5 entitats financeres de gestió de patrimonis i 27 companyies d'assegurances.

En els darrers anys, el sistema financer andorrà ha fet front als constants canvis reguladors en la normativa internacional, com són la implementació de la regulació en temes de transparència fiscal, les mesures per a la cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme i la legislació recollida a l'Acord Monetari en temes de regulació bancària i financera.

Aquest context d'adaptació del sector a la normativa bancària europea, el desenvolupament dels estàndards per a la transparència fiscal en el marc de l'OCDE i la consolidació d'un nou marc fiscal andorrà permetran que la plaça financera andorrana pugui competir en igualtat de condicions amb altres mercats financers del món.

L'evolució del sector bancari s'ha estimulat mitjançant la prestació de serveis de valor afegit, una ambiciosa estratègia de creixement i diversificació sense perdre de vista una forta internacionalització i un creixement sostenible i rendible.

Alhora, el sector gaudeix d'unes excel·lents ràtios de solvència i liquiditat, superant àmpliament els mínims marcats per la normativa andorrana.

Durant l'any 2016, les entitats bancàries andorranes han gestionat 10.898,5 milions d'euros en dipòsits, una cartera de crèdits de 6.299,9 milions d'euros i uns recursos totals de 45.434 milions d'euros.

El resultat de la banca andorrana el 2016, estable en les seves principals magnituds, ha estat influenciat pels baixos tipus d'interès i les despeses d'estructura, assolint els 156 milions d'euros amb un ROE del 9,73%.

Aquestes xifres mostren com Andorra es manté com una plaça financera ben valorada pels clients, tant per la qualitat dels serveis prestats com per l'experiència del sector, una confiança reforçada amb els canvis normatius realitzats.

L'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) és l'òrgan supervisor i regulador del sistema financer andorrà (a excepció de les companyies asseguradores que no formin part de grups bancaris, supervisades pel Ministeri de Finances del Govern d'Andorra).

La Unitat d'Intelligència Financera d'Andorra (UIFAND) és l'òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció de blanqueig de diners i finançament del terrorisme.

* Inclou empleats a Andorra i a l'estranger.
Font: Associació de Bancs Andorrans i informes anuals de les entitats bancàries.

SECTOR BANCARI

	2014	2015	2016
Nombre d'oficines	36	36	41
Nombre d'empleats de banca*	2.248	2.527	2.667
Xarxa de caixers automàtics	143	144	135

Agregats econòmics (milions €)

	2014	2015	2016
Balanç	14.046,6	14.411,8	14.492,5
Fons propis	1.376,8	1.444,1	1.541,9
Inversió creditícia (bruta)	6.337,8	6.278,6	6.299,9
Recursos gestionats	43.965,8	45.214,1	45.434,3
Marge financer	148,3	139,9	132,7
Marge ordinari	608,8	651,7	652,2
Benefici net	183,3	168,6	155,9

Ràtios

	2014	2015	2016
ROE	12,38%	10,93%	9,73%
ROA	1,38%	1,19%	1,03%
Solvència	20,75%	22,78%	25,10%
Liquiditat	68,11%	71,24%	61,41%
Eficiència	45,35%	54,15%	59,98%

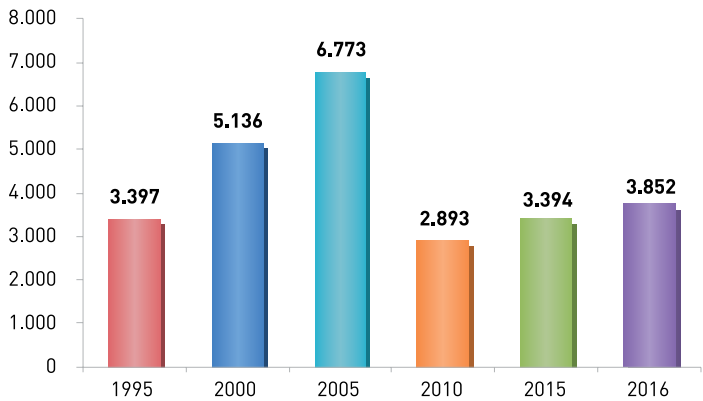

TRANSPORT i TELECOMUNICACIONS

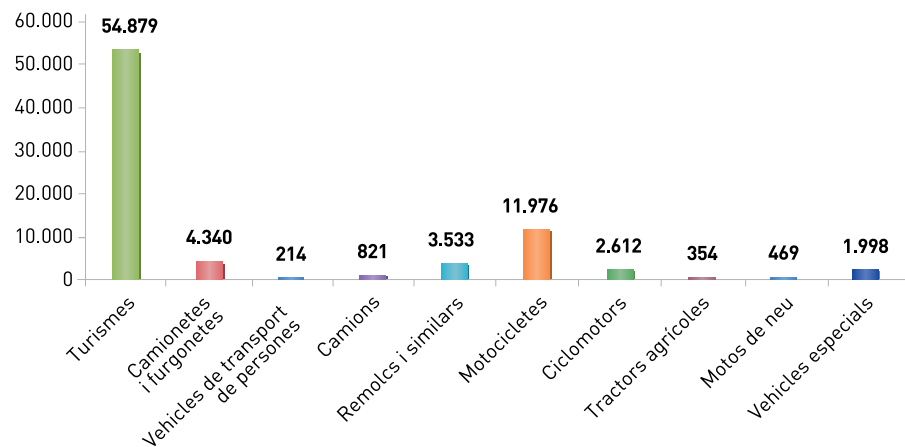
TRANSPORT

L'any 2016 s'han matriculat 3.852 vehicles, 2.686 dels quals són turismes.

Matriculació de vehicles

Parc automòbil (2016)

Font: Ministeri d'Economia, Competitivitat i Innovació; Departament de Transports.

TELECOMUNICACIONS

Andorra gaudeix dels sistemes de telecomunicacions més avançats, tant pel que fa a telefonia com a serveis d'Internet. El país va ser pioner en l'apagada analògica, i des de setembre del 2007 tot el Principat disposa de televisió digital terrestre. Igualment, l'any 2006 Andorra va iniciar una aposta decidida per la connectivitat amb el desplegament nacional del servei de fibra òptica amb velocitat d'accés de 100 Mbps a totes les llars del territori, un procés que es va completar l'any 2013. El desplegament de la fibra òptica ha permès altres fites posteriors: el 2014 es va dur a terme la desconnexió de l'ADSL i el desembre 2016 el procés s'ha completat amb l'eliminació total de tots els serveis de telefonia de coure.

Durant l'any 2017 el servei de millora continua; Andorra Telecom ha iniciat un nou procés de renovació de la xarxa activa per tal que totes les llars i les empreses del Principat disposin d'un accés a Internet de fins a 300 Mbps, el triple que la velocitat actual.

Total abonats als serveis

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015
Línies telefòniques	35.444	38.171	38.850	38.694	-0,4%
Canals XDSI	10.501	11.594	6.191	2.712	-56,2%
MOBILAND	35.740	40.020	53.762	57.965	7,8%
Targetes Mobiland Clic (Prepagament) en servei	28.820	25.475	17.574	18.167	3,4%
Internet de banda ampla	10.341	24.502	30.694	32.490	5,9%

Consum telefònic i internet

	2005	2010	2015	2016	Variació 2016/2015
Internet ADSL (GB)	--	2.367.515	0	0	--
Internet fibra òptica (GB)	--	1.573.027	14.878.320	19.172.333	28,9%
Telefonia fixa (minuts)	343.295.453	137.971.339	90.713.225	71.809.647	-20,8%
Telefonia mòbil (minuts)	48.968.110	45.292.136	47.051.468	55.328.366	17,6%

Font: Andorra Telecom.

ABREVIATURES

PIB	producte interior brut
VAB	valor afegit brut
IPC	índex de preus de consum
EPF / EFT	enquesta pressupostos familiars / enquesta forces del treball
m	metre
m²	metre quadrat
km	quilòmetre
km²	quilòmetre quadrat
hab/km²	habitants per quilòmetre quadrat
g	gram
kg	quilogram
ml	mil·lilitre
l	litre
pers/hr	persones/hora
ha	hectàrea
mm	mil·límetre
°C	graus centígrads (o Celsius)
GB	gigabyte
Mbps	megabits per segon
n/d	no disponible
% var.	variació en tant per cent
TEP	tones equivalents de petroli
CASS	Caixa Andorrana de Seguretat Social

ADRECES D'INTERÈS

AGÈNCIES DE PROMOCIÓ ECONÒMICA

- **ACTUA**
*C/Camí de la Grau, Ed. Prat del Rull
AD500 Andorra la Vella
Principat d'Andorra
Tel.: +(376) 81 20 20
Fax: +(376) 81 20 21
A/e: info@actua.ad
Web: www.actua.ad*
- **Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS)**
*C/ Prat de la Creu, 8
AD500 Andorra la Vella
Principat d'Andorra
Tel.: +(376) 80 92 92
Fax: +(376) 80 92 93
A/e: ccis@andorra.ad
Web: www.ccis.ad*
- **Andorra Turisme SAU**
*C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. D, 4rt pis
AD500 Andorra la Vella
Principat d'Andorra
Tel.: +(376) 89 11 89
Fax: +(376) 82 81 23
A/e: info@andorra.ad
Web: www.visitandorra.com*

OFICINES I DELEGACIONS DE TURISME

- **ESPANYA**
 - **Agregadoria de Comerç i Turisme de l'Ambaixada d'Andorra a Espanya**
*C/ Alcalá, 73
28009 Madrid
Tel.: +(34) 91 431 74 53
Fax: +(34) 91 577 63 41
A/e: infomad@andorra.es
Web: www.andorra.es*

INSTITUT D'ESTUDIS ANDORRANS

- **IEA (Institut d'Estudis Andorrans)**
 - **CENMA (Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra)**
 - **CRES (Centre de Recerca Sociològica)**
 - **CEHIP (Centre d'Estudis Històrics i Polítics)**
*Av. Rocafort, 21-23
Edifici Molí, 3r pis
AD600 Sant Julià de Lòria
Principat d'Andorra
Tel.: +(376) 742 630
Fax: +(376) 843 585
A/e: iea@iea.ad
Web: www.iea.ad*

DEPARTAMENT D'ESTADÍSTICA

- **Ministeri de Finances - Govern d'Andorra**
*C. de les Boigues, 2, 3a planta,
Edif. aparcament de les Boigues
AD700 Escaldes-Engordany
Principat d'Andorra
Tel.: +(376) 88 54 45
Fax: +(376) 88 54 76
A/e: estadistica@govern.ad
Web: www.estadistica.ad*

WEBS D'INTERÈS

Departament d'Estadística	www.estadistica.ad
Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra	www.ccis.ad
Govern d'Andorra	www.govern.ad
Ministeri d'Afers Exteriors	www.exteriors.ad
Andorra Turisme	www.visitandorra.com
ACTUA	www.actua.ad
Consell General	www.consell.ad
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports	www.cultura.ad - www.joventut.ad
	www.esports.ad
Ministeri de Finances	www.finances.ad
Ministeri de Salut	www.salut.ad
Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior	www.educacio.ad
	www.ensenyamentsuperior.ad
Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat	www.mediambient.ad
Departament de Mobilitat i Transport Públic	www.mobilitat.ad
Departament de Treball i Ocupació	www.treball.ad
Departament de Tributs i de Fronteres	www.impostos.ad
Departament de Turisme	www.turisme.ad
Departament d'Immigració	www.immigracio.ad
Duana Andorrana	www.duana.ad
Unitat de Comerç i Consum	www.comerc.ad
Andorra Telecom	www.andorratelecom.ad
Caixa Andorrana de Seguretat Social	www.cass.ad
Forces Elèctriques d'Andorra	www.feda.ad
Institut d'Estudis Andorrans	www.iea.ad
Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra	www.obsa.ad
Servei Andorrà d'Atenció Sanitària	www.saas.ad
Universitat d'Andorra	www.uda.ad
Associació de Bancs Andorrans	www.andorranbanking.ad
Institut Nacional Andorrà de Finances	www.inaf.ad
Caldea	www.caldea.ad
Estació d'esquí Grandvalira	www.grandvalira.com
Estació d'esquí Vallnord	www.vallnord.com
Naturlàndia	www.naturlandia.ad
Palau de Gel d'Andorra	www.palaudegel.ad
Ski Andorra	www.skiandorra.ad

ACTUA
Invest in Andorra

www.actua.ad

info@actua.ad

(+376) 812 020

Camí de la Grau, Edifici Prat del Rull, S/N AD500 Andorra la Vella - Principat d'Andorra

Què és ACTUA?

Conscient dels avantatges que ofereix Andorra als inversors forans en l'actual context econòmic, el Govern d'Andorra impulsa la Iniciativa Actua: un ens de caràcter públic privat, que aglutina diversos ministeris, agències governamentals, associacions i/o entitats del sector privat, i que té com a missió liderar l'obertura econòmica a empreses foranes i facilitar la inversió i la diversificació econòmica a Andorra.

Què pot fer ACTUA per tu?

- DONAR SUPORT durant tot el procés de constitució de la teva empresa a Andorra, des dels formularis de sol·licitud fins a la posada en marxa.
- FACILITAR el contacte amb l'Administració pública i fer un seguiment dels diferents procediments.
- PROPORCIONAR la informació necessària per garantir la viabilitat del projecte (impostos, legislació laboral, informació socioeconòmica, etc.).
- PRESENTAR proveïdors de serveis, socis o actors clau que poden afegir valor al teu projecte.
- INFORMAR de totes les necessitats relacionades amb el trasllat de personal: escoles, proveïdors de serveis d'allotjament, etc.
- AJUDAR a trobar la ubicació perfecta per a la teva empresa a Andorra.

WE ARE YOUR BUSINESS PARTNER

15 raons per invertir a Andorra

1 Marc polític i economia estables: 3,2% de creixement mitjà del PIB des de l'any 2000.

6 Un dels marcs fiscals més competitius d'Europa:
-IVA: 4,5%.
-Altres impostos directes a un màxim del 10%.

11 Accés a una educació excel·lent, amb tres sistemes educatius gratuïts: sistemes andorrà, espanyol i francès.

2 Un país pròsper i divers amb un PIB per habitant de 46.375 (dòlars PPA).

7 Sistema financer públic sòlid que garanteix l'estabilitat. Deute públic: 40,2%.

12 País segur, amb un dels índex de delinqüència més baixos del món.

3 Un mercat amb 8 milions de visitants que venen principalment per fer compres, però també per salut i benestar.

8 El millor sistema sanitari i el quart país més saludable del món. (Font: The Lancet).

13 Societat oberta i cosmopolita que reuneix més de 100 nacionalitats.

4 Negociacions d'un acord d'associació amb la UE que donarà accés al mercat interior europeu, amb més de 500 milions de consumidors.

9 Connexió a Internet d'última generació: primer país amb cobertura de fibra òptica total, amb un 100% de les llars connectades a 300 Mbps a la fi de 2018.

14 Una de les tarifes elèctriques més baixes d'Europa.

5 Convenis per evitar la doble imposició (CDI) amb diversos països, com França, Espanya, Luxemburg, Liechtenstein, Portugal, Emirats Àrabs Units i Malta.

10 Un laboratori veritablement viu per a empreses i investigadors. Andorra dona suport a la innovació i els projectes de big data entre els diferents sectors.

15 Govern altament compromès amb una economia internacional oberta, la innovació i la diversificació econòmica.

 www.actua.ad

 info@actua.ad

 Camí de la Grau, Edifici Prat del Rull, S/N
AD500 Andorra la Vella

 +376 81 20 20

